

Upravištvo: Ljubljana, Knafjeva
ulica 3. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavod: Ljub-
ljana št. 11842, Praga čisto 78.180,
Vrta 105 241.

JUTRO

Naročnina suha mesečno Din 25.—

Za poštne Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafjeva ulica 3. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Od Weimarja do Potsdama

Otipljiva simbolika dejstva, da se je prva seja nemškega državnega zbora Hitlerjeve ere vršila na zgodovinskih tleh, je Nemcem samim nekoliko neprijetna. Zato se glasila nekdanji demokratskih strank krčevito izmotavajo, češ da Potsdam in Weimar nikoli nista bila v antitezi in da inozemstvo ne pozna nemške zgodovine, ako vidi v novem obratu stvarni korak nazaj v razvoju politične zgodovine Nemčije. Sicer pa, da so bili doslej med Nemci samimi pogledi na potsdamsko zgodovinsko fazo močno različni in da je bil potsdamski duh čisto po krivici omalovaževan in grajan. V teh besedah o nekdanji razliki pogledov na posamezna obdobja nemške politike se zrcali vsa krotkost sedanje opozicije, obenem pa stopa v ospredje jasen razlog te pohlevnosti: 5. marec in dogodki, ki so mu sledili v vtoglavo naglico. Ako bi bilo inozemstvo res premalo poučeno o nemški zgodovini, dasi črpa svojo znanost v tem pogledu iz prvih del najodličnejših nemških zgodovinarjev, potem bi bile razne imponderabilije potsdamske prireditve prav zadostne, da si javnost izven Nemčije kljub temu napravi pravo sliko o reakciji, ki je danes v Nemčiji na zmagovalnem pohodu. Slavnostno trganje zastave še obstoječe republike, uvedba ključnega križa kot državnega znaka, pristojnost bivšega prestolonaslednika pri državnem aktu v garnizijski cerkvi in mnogo drugih podrobnosti pregovorno pričajo o umirajoči republiki in o nastopajočem sonmru tretjega carstva z vsemi pritlikavimi dvojčevimi Viljemove Nemčije.

Ze ob izidu volitev, ko so se čuli glasovi, da novo izvoljeni parlament mora dati ne bo sklican k zasedanju, smo izrazili slutnjo, da si Hitler ne bo dal vzeti prilike, da pokaze svojim nasprotnikom, vsemu narodu in zunanjemu svetu, kdo je gospodar položaja v Nemčiji. Povsem priradno je, da je nekdanji agitator hotel do dna izprazniti čašo zmagovalstva, ko kot kancelar in vodja naroda tudi formalno prevzema vso oblast v državi. Akt otvoritve je povsod na božjem svetu prav za prav gila formalnost, ki pa je vedno združena z večjim ali manjšim sijajem, vendar je treba naglasiti, da so bile potsdamske slavnosti po svoji pompoznosti uprav edinstvene. Prošli terek je bil prvi trijumf Hitlerja, pri katerem ni manjkalo niti premaganih in ujetih sovražnikov. To vlogo so prevzeli socialisti in centrum, komuniste pa moramo smatrati za oni del sovražne vojske, ki je obležala že na bojnem polju.

Sodobna tehnika omogoča vladam nesluteno oblast nad dušami državljanov, ako se vladajočim zdi potrebno, da se je poslužijo. Hitlerjevci, katerih politična taktika in propaganda obstoji — vsaj dosedaj — po večjem delu iz teatralnih nastopov, bučnih prireditve in paradnih pohodov, so tudi otvoritev parlamenta porabili za strankarsko manifestacijo največjega stila. Spretni minister za propagando dr. Goebbels je prekosil vse silne aranžirane, radio pa je raznesel slavo dne do zadnje nemške vasice. Nemci imajo v obliini meri razvit smisel za vojaške in druge parade in pri znani sposobnosti tega naroda za organizacijo in red je slavnostni dan potekel natanko po sestavljenem programu.

Medtem ko se je na posvečenih — tako pravijo nemški listi — potsdamskih tleh vršil formalni trijumf kancelarja Hitlerja, pa je bilo že sestavljeno pooblastilo Hitlerjevi vladi, ki za bodočo štiri leta prenaša na kancelarjevo osebo vso zakonodajno moč, pooblastilo, kakršnega ne pozna parlamentarna zgodovina Nemčije. Po odglasovanju tega obširnega pooblastila v parlamentu bo kancelar mimo parlamenta in mimo državnega predsednika lahko izdal državne zakone, pri čemer je znamenito še to, da je ta izjemna polnomoč dovoljena samo sedanji Hitlerjevi vladi.

Po ustavi ina državni predsednik med drugimi naslednje pravice: zunanje zastopstvo države, imenovanje in odstavlanje uradništva, vrhovno poveljstvo nad vojsko, proglasitev izjemnega stanja, eksekutiva proti upornim zveznim deželam, imenovanje in odpustanje ministrov, vpliv na zakonodajo z odločitvijo ali z razpisom plebiscita in končno pravico, da sklenjeni zakon šele z njegovim podpisom dobi zakonsko silo. Brž ko bo nova poslanska zbornica odglasovala pooblastilo in ga bo potrdil državni predsednik, bo zakone izdal lahko tudi sam kancelar, brez vsakega sodelovanja parlamenta ali državnega predsednika. Pooblastilo sicer ne govori izrecno tudi o izpremembah ustavnih določb, pač pa dopušča njihovo modifikacijo z edino omejitvijo, da morajo ostati nedotaknjene določbe o državnem zboru in državnem svetu, ki v Nemčiji nadomešča senat.

Državni svet, državni zbor in državni predsednik bodo izvrševali svoje pravice edino še pri odglasovanju in pod-

Režim izjemnih sodišč v Nemčiji

**Amnestija vseh hitlerjevskih morilcev — Za zaščito
vlade se uvedejo po fašističnem vzgladu izjemni
tribunalni**

Berlin, 22. marca. r. Predsednik republike je danes podpisal novo zasilno uredbo o amnestiji, ki naj zaključi prvo dobo nacionalne revolucije. Amnestija je bila izdana na izrecno zahtevo Hitlerja, ki smatra, da je dosegla sedaj nacionalna revolucija z otvoritvijo nacionalističnega državnega zbora svoj prvi vidni zaključek ter da je zaradi tega logična posledica, da se pomilostijo vsi oni, ki so se pregrešili v borbi za dosego tega cilja. Uredba določa, da se vse take kazni, ki so že v izvrševanju, oproste, vsa kazenska postopanja zaradi takih dejanj pa ustavi. Na ta način bodo izpušteni iz zaporov tudi vsi oni narodni socialisti, ki so se posluževali v politični borbi najhujšega terorja in se niso strašili niti umorov. Dva lista, ki sta kritizirala pomilostitev morilcev, sta bila zaplenjena in do nadaljnjega ustavljeni.

Poleg že izdanih zasilnih naredb za zaščito države in naroda je predsednik republike podpisal danes še novo zasilno naredb za zaščito vlade. Naredba se uradno naziva »Uredba za obrambo zoper zahrbtnje napade na vlado nacionalnega upravic ter vsebuje naslednje glavne določbe:

1. Kdor brez upravičenosti nosi uniformo kake vojaške organizacije, ne da bi bil član te organizacije — misljeni so predvsem napadali oddelki Hitlerja — se kaznuje z robijo do dveh let. Kdor nosi uniformo ali znak kake nacionalne organizacije, ne da bi bil njen član, se kaznuje z jefo ne izpod enega meseca. (S tem hoče Hitler svojim organom omogočiti, da že na znanj točno razlikuje med njegovimi prietaji, ki morajo uživati vse ugodnosti in med ostalimi državljani, zoper katere napoveduje najostrejšo borbo.)

2. Kdor zagreši kaznivno dejanje nad osebam ali tujost lastnino in se pri tem založi v uniformi organizacije, ki jim ne pripada, ali nosi njihove znake, se kaznuje z robijo, pri olajševalnih okoliščinah z jefo, ne izpod šest mesecev. Če je dotičnik izvršil svoje dejanje z namenom, izdati upor ali širiti strah ali pa povzročiti Nemčiji zunanje politične težave, kaznen ne sme biti manjša od treh let robije, a prisodi se lahko do smrti robija, pri obteževalnih okoliščinah pa tudi smrtna kazen.

3. Kdor namenoma širi neresnične ali tendenciozne zavrite trditve, ki bi mogle škodovati državi, deteli, ugledu vlade ali pa vladnim strankam in njihovim organizacijam, se kaznuje, v kolikor ni predvidena strožja kazen, v jefo do dveh let. Če pa se take vesti širijo javno, kaznen ne sme biti manjša od treh mesecev. Če je s tem povzročena državi ali deželi večja škoda, se lahko obsodijo krivci tudi na robijo.

4. Za presojo takih dejanj se osnujejo posebna izjemna sodišča.

Centrum v Hitlerjevem taboru

Berlin, 22. marca g. Dejstvo, da je bil večer izvoljen za prvega podpredsednika državnega zbora član katoliškega centruma, danes pa prav tako tudi v pruskem deželnem zboru, dočim je centrum v poslovnem odboru državnega zbora danes glasoval dosledno skupno s hitlerjevci, smatrajo v političnih krogih za dokaz, da je med Hitlerjem in centrumom že prišlo do načelnega sporazuma ter da gre samo še za ureditev nekaterih podrobnosti. Danes je imel Hitler ponovno dolgi sestank s predsednikom bavarske ljudske stranke prelato Leichterom. O vsebini razgovorov čuvajo tako v vladnih krogih, kakor pri centrumu zaenkrat še najstrožjo tajnost. Vsa javnost je opazila, da so centrumisti skoro preko noči spremenili svoj kurz ter da zadnje dni na vse pretege hvalijo Hitlerja in njegov režim. V političnih krogih dokaj ironično komentirajo preobrat pri centrumu in vidijo v njem popolno kapitulacijo pred Hitlerjem.

Sprememba državno- zbornskega poslovnika

Berlin, 22. marca. s. Danes se je sestel odbor za poslovnik državnega zbora. Za rednega predsednika odbora je bil določen

pisu pooblastila, nakar preide vsa oblast na vlado, oziroma na osebo kancelarja Hitlerja. Težko si je zamisliti, kaj bi zbornica še delala po sprejetem pooblastilu, zato bo najbrž odgodena za dolgo dobo. Kancelarju Hitlerju se bo tako izpolnila davna želja, da po zakonitem potu združi vso oblast v svojih rokah.

Pri razpravi o pooblastilu, ki je zanj v parlamentu potrebna dvotretjinska večina, bo nedvomno zanimiva vloga dosedanje opozicije. Socialisti bodo v danjih okoliščinah pokazali mnogo močnatosti, ako bodo strnjeno glasovali proti vladnemu predlogu. S tem bi zagladili marsikako svojo krivdo v preteklosti, a rešitve zaupje ni v nobenem primeru. Neminovnemu razvoju so prišli pod kolesa in z glasovanjem proti pooblastilu lahko samo še častno propadejo. Druga je s centrumom, ki se obupno zvija v precepu. Še tik pred volitvami je prelat Kaas stavil vladni stranki devet ultimativnih vprašanj, na katere Hitler ni smatral potrebno, da odgovori. Po izločitvi komunistov pa so se šanse centruma znatno poslabšale. Odločitev ni več v

socialno demokratski poslanec Högener, ker imajo socialni demokrati po turnusu pravico na to mesto. Odbor je najprvo zavrnil zahtevo po izpustitvi zaprtih socialnodemokratskih poslancev, nato pa se je bavil s predlogi vladnih strank glede izpremembe poslovnika. Soglasno je bila sprejeta ukinitve institucije starostnega predsednika. Nadaljnja izprememba poslovnika določa, da je udeležba poslancev pri sejah državnega zbora dolžnost. V primerih neopravičene odsotnosti se lahko izključijo poslanci do 60 sej. Sprememba je bila sprejeta z glasovi narodnih socialistov, centruma in bavarske ljudske stranke proti glasovom socialnih demokratov. Istotako je bila sprejeta določba, po kateri se bo o članih, ki so bili izključeni, smatralo, da so prisotni. Narodno socialistični poslanec dr. Franck je pri tem med drugim izjavil: »Poudarjam, da nam daj uspeła nacionalna revolucija pravico, odločati, kaj bo v bodoče v Nemčiji veljalo za pravo.«

Zakaj Hitler ni šel v cerkev

Berlin, 22. marca. d. Danes je bilo izdano uradno poročilo, zakaj se Hitler včasih ni udeležil službe božje v katoliški cerkvi. Poročilo pravi:

Katoliški škofje Nemčije so še nedavno v cel vrsti izjav, po katerih se je ravnala vsa rimskokatoliška duhovščina, proglasili voditelja in člana Hitlerjeve stranke za odpadnike katoliške cerkve, ki ne smejo več prejemati cerkvenih zakramentov. Ta izjava do danes še ni bila preključena. Zaradi tega je bil kancelar Hitler žal prijeten izostati od katoliške službe božje v Potsdamu. Kancelar je med oficijelno službo božjo skupno s propagandnim ministrom dr. Goebbelsom, za katerega enako velja to izobčenje, počel grobove umorjenih članov napadanih oddelkov ter položil na njihove grobove venec z napisom: »Svoim mrtvim tovarišem — Adolf Hitler.«

Centralizem na vsej črti

Augsburg, 22. marca. A. A. Finančni minister bavarske vlade Šibert je izjavil, da bodo razne nemške pokrajine lahko še naprej delovale za svoje pokrajinsko blaginjo, da pa nova politična doba ne bo več dopustila posebne pruske, saške in bavarske politike.

Samomor nemškega parlamentarizma

London, 22. marca. A. A. »Times« komentira dogodke v Nemčiji in pravi: Divjastvo nemškega preporeda se je doslej skoraj izključno obračalo samo zoper Nemce. Toda, kadar bi prišle podobne metode na vrsto tudi nasproti tujim državljanom, bi mogle postati predmet skrbri in pozornosti drugih držav.

Krst tretjega cesarstva

Pariz, 22. marca. Francoski listi se obširno bavijo z večeršajočo otvoritvijo nemškega državnega zbora ter usotavljajo, da so se vršile večeršajoše svečanosti v Potsdamu in Berlinu v znamenju povratka Hohenzollerncev. V stari zgodovinski garnizijski cerkvi je bilo večerj krščeno tretje carstvo. »Echo de Paris« ugotavlja, da je postavil Hitler tri botre, Friderika Velikega, Bismarka in Hindenburga. Obnovila se je stara imperialistična Nemčija, seneci starca Hindenburga in mladega Hitlerja pa sta postali vez med preteklostjo, sedanostjo in bodočnostjo. »Matine« ironično pripominja, da se ljudski tribun Hitler dan za dnem levi v večjega državnika.

Izzivanje v Posarju

Saarbrücken, 22. marca. Š. Večerj so izobesili na mnogih hišah v raznih posarskih krajih rdeče-belo-črne zastave in prapore s ključastim križem. Na intervencijo policije so zastave odstranili. Posarski narodni socialisti pa so zaradi tega poslali protest v Berlin ter zahtevali od kancelarja Hitlerja, da posreduje v tej zadevi.

njihovih rebrah, kajti narodnim socialistom je treba razveljaviti le še nekoliko socialističnih mandatov in centrum postane nepotreben za kvalificirano večino. Nemški centrum, ki je bil vedno potreben za vsako koalicijsko vlado preteklih desetletij in se je s tem položajem tudi izdatno okoriščal, je prišel naenkrat do vloge onega znamenitega zamorca, ki mora iti, bržko je opravil svojo dolžnost, t. j. ko je odglasoval kancelarju pooblastilo za vlado brez državnega sveta in brez parlamenta.

Razni znaki kažejo, da se je centrum že odločil za ta usodni korak. Zlasti se v tem pravcu tolmači dejstvo, da je bil njegov poslanec Esser izvoljen za prvega podpredsednika novega parlamenta. Res pogajanja med Hitlerjem in centrumom formalno še niso zaključena, vendar o njihovem izidu ne more biti dvoma. Nekdaj vsemogočni katoliški centrum bo glasoval za diktatorska pooblastila kancelarju Hitlerju, nad katerim še vedno visi anatema nemškega episkopata in ki je zato demonstrativno izostal od slovesne otvoritvene maše v katoliški cerkvi.

Ozadje Macdonaldovih načrtov

**Z osnovanjem bloka velesil ob sodelovanju Nemčije
bi Macdonald rad zmanjšal prestiž Francije v Evropi
Razumljiva rezerviranost v Parizu**

London, 22. marca. d. Davi sta se ministri predsednik Macdonald in zunanji minister Simon vrnili iz Pariza. Opoldne se je vršila seja vlade, na kateri je Macdonald poročal o svojih razgovorih.

Današnji listi posebej o Macdonaldovih razgovorih v Rimu in Parizu največjo pozornost in objavljajo razne podrobnosti, ki v gotovi meri vzbujajo tem večjo senzacijo, ker jih Macdonald ni niti potrdil, še manj pa demantiral.

Posebno pozornost so vzbudile informacije »Daily Herald«, ki objavljajo daljše poročilo svojega diplomatskega dopisnika v Parizu. Po vesteh iz najbolj zanesljivega vira, si Macdonald na vse natiine prizadeva, da udelevi svojo zamisel osnovanja novega bloka velesil ter je pripravljena v ta namen tudi na žrtve. Njemu je predvsem na tem, da pridobi za sodelovanje Nemčijo in Italijo, ker mu je očitno največ ležeče na tem, da ustvari protiutež Franciji, na koje dominantno vlogo v Evropi Anglija že dolgo gleda zelo ljubosumno. Zaradi tega je Macdonald po informacijah »Daily Herald« izjavil, da bi bila Anglija pripravljena vrniti Nemčiji več bivših nemških kolonij, ako pristane Hitler na rimski načrt. Položaj in vpliv Nemčije bi se na ta način zelo pojačil ter bi se s tem na eni strani še bolj podčrtala enakopravnost Nemčije, na drugi strani pa dala Nemčiji prilika in možnost odločilno sodelovati ne samo v velikih mednarodnih problemih evropske, temveč tudi izven-evropske politike.

List pa izrecno naglašja, da se Macdonald ni posrečilo pridobiti za ta načrt francoskih državnikov. Daladier je v razgovorih v Parizu sicer naglašal, da je Francija pripravljena resno in objektivno proučiti Macdonaldove in Mussolinijeve predloge, zlasti tudi one, ki se nanašajo na revizijo mirovnih pogojev, da pa slej ko prej vztraja na tem, da se zajamci varnost in da se najde način, ki bo zasgural tudi manjšim državam, predvsem pa Mali antanti in Poljski, ki se morata obe smatrati za velesili, sodelovanje in sodoščanje. Francija je odločno proti temu, da bi se nameravani blok velesil osnoval izven Društva narodov, ker bi pomenilo to veliko oslabeitev te največje mednarodne institucije in bi bila na ta način evropska politika zopet izročena izključno kabinetu velesil, kar bi moglo izzvati enako katastrofo, kakor jo je Evropa doživela leta 1914.

Italijanski komentari

Rim, 22. marca. s. Stališče, ki ga je francoska vlada zavzela napram Mussolinijevemu načrtu za organizacijo mira v Evropi, podznavljajo italijanski večerni listi kot velik korak naprej. V zavesti svoje odgovornosti pred svetom in svojim narodom so francoski državniki obljubili v načelu svoje sodelovanje pri delu za pomirjenje Evrope. Čuditi pa se ne smemo, pravi oficijozni »Giornale d'Italia«, ako se v Franciji in v državah Male antante čujejo posamezni glasovi proti načrtu. Ne sme se pozabiti na politične tendence gotovih francoskih krogov in na to, da gre Mali antanti za prestiž. List se obrača nato na naslov Male antante, ki mora imeti zaupanje v čut odgovornosti starih zapadnih velesil in v rečno funkcioniranje Mussolinijevega načrta.

Macdonald o pariških razgovorih

London, 22. marca. A. A. Pred svojim odhodom iz Pariza je Macdonald dal novinarjem izjavo, v kateri poudarja med drugim:

Washington, 22. marca. A. A. Vse kaže, da bo Roosevelt zahteval od kongresa, naj imenuje poseben posvetovalni odbor treh članov senata in treh članov zbornice, ki bo vzel vprašanje vojnih dolgov v svoje roke. Roosevelt ne bo zahteval izrednih pooblastil, ker je vprašanje vojnih dolgov tesno povezano z notranjo politiko in ker javnost proti izrednemu postopku, če se bo notranji finančni položaj izboljšal. To se je pokazalo že pri razpravi zakona o kmetijski zaščiti.

Rooseveltova okoliščina pravi, da predsednik USA bo zahteval od parlamenta pooblastila, da se vojni dolgovni črtajo, ker se demokratski program upira črtanju. Pač pa niso izključena znižanja vojnih dolgov proti primoranim gospodarskim koncesijam.

Tokio, 22. marca. d. Prednje straže japonske konjenice so se že pojavile v okoličih Pekinga. Japonska konjenica poskuša razorožiti kitajske čete in preprečiti razstrelitev mostov, da bi mogla japonska vojska naglo napredovati.

Nemčija popušča?

Praga, 22. marca. A. A. Nemški poslanik Koch je obvestil češkoslovaško vlado, da predlaga nemška vlada pogajanja o likvidaciji transference spora.

Angleska vlada je bila že deli časa v skrbeh zaradi položaja v Evropi. Zato je razmišljala o tem, kaj naj se stori, da se ustvarijo boljše razmere in prijaznejše ozračje razgovorih, ki so se vršili v Rimu in Parizu, so dovedli do tega, da se zdaj sestavlja načrt, kako zblížiti evropske države. Načrti o zblížanju evropskih držav so naleteli tudi v Zedinjenih državah na dober odmev. Evropske države sicer ne morejo računati z Zedinjenimi državami in z njihovim sodelovanjem, toda Zedinjene države spremljajo te napore s simpatijami.

Francoski ministri so pokazali veliko razumevanje za te načrte, ki se vsi gibljejo v okviru dej Društva narodov. Štiri zapadne države, ki bodo imele glavno besedo, imajo v svetu Društva narodov stalna mesta in nosijo posebno odgovornost za smer in stalnost politike Društva narodov.

Francoski uradni komunikacije

Pariz, 22. marca. A. A. Vlada je izdala o razgovorih med francoskimi in angleškimi ministri naslednji komunikacije:

Britanski premier in državni tajnik za zunanje zadeve sta se ustavila v Parizu na povratku iz Rima, da obvestita predsednika francoske vlade in zunanjega ministra o značaju svojih razgovorov z Mussolinijem. Angleški in francoski ministri so v dolgih razgovorih izmenjali svoje misli. Francoski ministri so se zahvalili svojima angleškima tovarišema za informacije, ki sta jim jih prinesla in ki jim bodo omogočile podrobno proučitev predlogov. Ministri obeh držav si bodo v kratkem »pet sporočili, kakšno stališče so zavzeli. Francoski ministri so izjavili, da žele, naj bi se v interesu evropskega mira doseglo v okviru Društva narodov zaupno sodelovanje med štirimi evropskimi velesilami in stalnimi člani Društva narodov.

Mussolini in poljski koridor

Pariz, 22. marca. d. V zvezi z Mussolinijevimi predlogi in Macdonaldovimi razgovori se v tukašnji politični in diplomatski krogih zlasti komentirajo izjave, ki jih je podal Macdonald. Mussolini glede poljskega koridorja. Po njegovem mnenju je pripisovati samo dejstvu, da je bila Nemčija dosedaj neoborožena, da se ni prišlo do vojne na nemški vzhodni meji. Če se Mussolini kljub temu upira ojačenju nemške oborožitve, je to samo posledica italijanskega optimizma, ker je Mussolini prepričan, da se bo dalo v okviru smujočega se bloka velesil mirno likvidirati tudi vprašane tega koridorja. Italija je prepričana, da bodo mogle velesile v vsakem primeru preprečiti vojno med Poljsko in Nemčijo.

Francija se posvetuje z Malo antanto

Pariz, 22. marca. g. Francoški delegat pri razorožitveni konferenci Massigli je danes prispel v Zenevo, kjer bo konferiral z zastopniki Male antante o angleško-francoskih pogajanjih v Parizu. V to svrhu je prišel v Pariz tudi rumunski zunanji minister Titulescu, da dobi informacije od francoskega zunanjega ministra Boncourja. Nadaljnja izmenjava misli starih velesil z ostalimi državami o načrtu, ki je bil izdalen v Rimu, se bo vršila diplomatskim potom.

Pariz, 22. marca. s. Zunanje politična komisija zbornice, se je danes bavila z italijansko-angleskim načrtom ter sklenila pred debato slišati še ministrskega predsednika Daladierja, odnosno zunanjega ministra Paula Boncourja. Komisija bo prihodnji teden nadaljevala razpravo o tem.

Roosevelt bo načel vprašanje vojnih dolgov Zadevo bo proučil poseben odbor senata in zbornice — Črtanje dolgov je izključeno, znižanje mogoče

Washington, 22. marca. A. A. Vse kaže, da bo Roosevelt zahteval od kongresa, naj imenuje poseben posvetovalni odbor treh članov senata in treh članov zbornice, ki bo vzel vprašanje vojnih dolgov v svoje roke. Roosevelt ne bo zahteval izrednih pooblastil, ker je vprašanje vojnih dolgov tesno povezano z notranjo politiko in ker javnost proti izrednemu postopku, če se bo notranji finančni položaj izboljšal. To se je pokazalo že pri razpravi zakona o kmetijski zaščiti.

Rooseveltova okoliščina pravi, da predsednik USA bo zahteval od parlamenta pooblastila, da se vojni dolgovni črtajo, ker se demokratski program upira črtanju. Pač pa niso izključena znižanja vojnih dolgov proti primoranim gospodarskim koncesijam.

Japonci pred Pekingom

Tokio, 22. marca. d. Prednje straže japonske konjenice so se že pojavile v okoličih Pekinga. Japonska konjenica poskuša razorožiti kitajske čete in preprečiti razstrelitev mostov, da bi mogla japonska vojska naglo napredovati.

Nemčija popušča?

Praga, 22. marca. A. A. Nemški poslanik Koch je obvestil češkoslovaško vlado, da predlaga nemška vlada pogajanja o likvidaciji transference spora.

Smrt češkega učenjaka

Praga, 22. marca. A. A. Tu je umrl star 75 let znameniti filolog in folklorist Jurij Polivka. Pokojnik je se med drugim bavil z zbiranjem in tolmačenjem narodnih pripovedk slovanskih narodov in je bil profesor na Karlovi univerzi v Pragi. Bil je tudi član mnogih inozemskih znanstvenih korporacij, tako med drugim dopisni član petrografske znanostne akademije, beogradske kraljevske znanostne akademije, jugoslovanske akademije v Zagrebu, bolgarske znanostne akademije v Sofiji.

Analiza novega proračuna

Iz govora posl. Ivana Mohoriča v proračunski razpravi v Narodni skupščini — Neskladnosti v proračunskih postavkah — Preveliki izdatki za penzije

Ko je bil v Narodni skupščini na razpravi proračun finančnega ministrstva, je med drugim poslanec govoril tudi poslanec g. Ivan Mohorič. V svojih izjavah se ni omejeval samo na postavke v ožjem proračunu finančnega ministrstva, marveč je porabil to priložnost, da je celotni državni proračun in z njim vred financo politiko podrobno analiziral. Glavne misli iz njegovega govora smo objavili že v svojem telefonskem poročilu. Naknadno prinesamo po stenografskem zapisniku še nekatere podrobnosti, ker bodo izjavljani tako odličnega gospodarskega strokovnjaka, kakor je poslanec Ivan Mohorič, brez dvoma zanimala tudi široj javnosti.

G. poslanec je v prvem delu svojega govora podrobno in kritično razčlenil sestavo novega proračuna in med drugim rekel: Ožji državni proračun, proračun državnih administracij je znižan za 585 milijonov dinarjev ali 7,73 odst. Na zaost znižanje v resnici ne bo tako veliko, ker dajejo določbe finančnega zakona posameznim resornim ministrom pooblastila, ki bodo zahtevala izdatke preko predloženega nam proračuna.

Ako pogledamo, za katere panoge državne uprave so bili izdatki znižani, vidimo, da odpadeta skoro dve tretjini znižanja, okrog 371 milijona, na znižanje postavke za državne dolge. Nadaljnji 130 milijonov odpade na znižanje proračuna za vojsko in mornarico, a na vseh ostalih 15 oddelkov proračuna odpade le 83 milijoni znižanja. To je z ozirom na naše gospodarsko stanje vsekakor premalo. Vrh tega vidimo, da pet proračunskih oddelkov ne le ni bilo zmanjšanih, marveč so bili celo povečani. Predvsem so tu penzije, ki so v primeri s tekočim proračunom povsod na 42,6 milijona; dalje so povšani izdatki za promet za 26,8 milijona, za vrhovno državno upravo za 2,3 milijona, za kmetijstvo za 6,9 in za telesno vzgojo za 3,2 milijona dinarjev. Skupno torej za 82 milijonov. To kaže, da ni bila uporabljena enaka mera za vse panoge državne uprave.

Ako primerjamo odstotno zmanjšanje proračunskih izdatkov pri posameznih panogah javne uprave, vidimo, da se giblje to zmanjšanje med 3,25 in 23,83 odst. Procentno zvišanje pri prejšnjih oddelkih pa se giblje med 1,52 do 27,62 odst., tako da je nesorazmerje tukaj še večje.

Povprečno znižanje proračuna znaša 7,73 odst. Pod tem povprečjem so znani proračuni notranjega ministrstva (3,25 odstotka), prosvetnega ministrstva (1,375), finančnega ministrstva (1,67), vojnega ministrstva (6,12) in ministrstva za socialno politiko (5,99) odst. Nad povprečjem so znani izdatki pri ministrstvu pravde (8,03), pri trgovinskem ministrstvu (10,47), pri zunanjem ministrstvu (12,17), pri gradbenem ministrstvu (16,85) in pri rezervnih kreditih (16,67) odst.

Ta pregled nam kaže, da je znižanje najmanjše ravno pri onih proračunskih postavkah, ki jih je treba z ozirom na današnje težke razmere in na minimalno gospodarsko aktivnost, označiti za hipotrofe. Ti oddelki niso v praviem odnosu z ostalimi resori, zlasti ne z gospodarskimi, in niti ne v odnosu s predloženimi nivoji teh proračunov v kraljevini Srbiji. Poseb-

no velja to za prosvetno in notranje ministrstvo. V kraljevini Srbiji je znašal leta 1911 proračun za prosveto 7,2 milijona dinarjev, za politično upravo 2,2 milijona, za finančno ministrstvo 2,5, za zunanjo službo 2,8 za zdravstvo 2,2, za pravdo 2,66, a za gospodarstvo 3,7 milijona Din. Izdatki gospodarskih resorov so bili torej znatno večji kakor izdatki za finančno službo, za politično upravo ali za zdravstvo; znašali so preko 50 odst. izdatkov za prosveto. Danes pa vidimo, da znašajo izdatki za narodno gospodarstvo, to je za kmetijsko in za trgovinsko ministrstvo, manj od ene sedmine izdatkov za prosveto in ministrstvo, manj od ene petine izdatkov za politično upravo in eno tretjino izdatkov za finančno ministrstvo. To dejstvo nam kaže karakteristično tendenco v strukturnem razvoju naših proračunov, tendenco, ki je napredna in škodljiva.

Posebno značilen je proračun za penzije. Po zaključnem računu za leto 1926/27 je bilo izdanih za penzije 626 milijonov dinarjev, po zaključnem računu za leto 1930/31 pa že 1015 milijonov Din, torej pol milijarde ali 90 odst. več, kar predstavlja povprečno letno povzraščanje okrog 100 milijonov. V novem proračunu znaša postavka za penzije 915 milijonov Din, torej za okrog 50 odst. več, kakor v letu 1926/27. To povzraščanje izdatkov za penzije mora vzbuditi našo pozornost, zlasti ako pomislimo, da so izdatki za invalidnine bili v tem času znatno zmanjšani. Naša dolžnost je, da stvarno preiščemo, kje so vzroki in da najdemo rešitve temu ne vzdržnemu stanju. Pred vojno so v kraljevini Srbiji znašale penzije 4,8 milijona dinarjev, kar je predstavljalo 4 odst. skupnega proračuna. V znesku 125 milijonov Dinanes tvorijo penzije 13 odst. proračuna. Nujno je potrebno, da se izvrši točna revizija, kdo vse prejema v naši državi penzijo in na kak način je prišel do nje, saj vemo, da imajo penzije tudi sebe, ki niso bile v državni službi čisti leto dni.

V enak meri zavezuje našo pažnjo proračun državnih dolgov. Po zaključnem računu za leto 1926/27 so znašali izdatki za službo državnih dolgov 584 milijone dinarjev, naslednje leto 663 milijone, za leto 1930/31 1096 milijonov, v lanskem proračunu pa že 1558 milijonov ali preko 20 odst. skupnega državnega proračuna. Ta veliki porast nikakor ni v skladu z razvojem našega gospodarstva v razdobju od leta 1926 do danes. V novem proračunu je številka zmanjšana za 370 milijonov ali 23 odst., kar pa ne odgovarja našemu pričakovanju in tudi ne stvarnemu efektu aranžmanov, ki so bili že doseženi ali pa jih moremo še pričakovati.

Ako tako analiziramo proračun državne uprave, moramo konstatirati, da so se izdatki od leta 1926, ko je bilo naše gospodarstvo doseglo gotovo stabilnost, narasli do višine, ki je za današnje razmere neznašna. Zato je dolžnost naš vseh, zastaviti vse moči, da se primernimi ukrepi in z boljšo organizacijo vseh panog uprave proračun zopet znižamo na tivo, ki bo v skladu z današnjimi gospodarskimi razmerami v državi.

Nekatere druge važne in zanimive podrobnosti iz govora poslanca Ivana Mohoriča bomo objavili še v prihodnjih številkah.

Geodetska stroka v naši državi

Ljubljana, 22. marca. V veliki dvorani hotela Metropol se je v nedeljo vršila glavna letna skupščina Udruga geodetov in geometrov. Zastopane so bile vse sekcije po delegatih, prišlo je tudi prav lepo število ostalih članov. Predsednik narodni poslanec Milan Mravljica je vse prisrčno pozdravil, posebno še delegata beograjske sekcije načelnika oddelka za kataster in državna dobra dr. Kraja. Prečitane so bile pozdravne brzojavke šefa vojnogeografskega instituta generala St. Boškovića in generala Djordjevića, kakor so s splošnim odobravanjem bile odposlane vladna brzojavka Nj. Vel. kralju, ter pozdravni brzojavki ministru financ dr. Djordjeviću in generalu St. Boškoviću. Sledilo je izbrano poročilo tajnika glavne uprave o dosedanjem delu in o uspehih, ki jih je glavna uprava dosegla, nadalje poročilo blagajnika, kakor je nadzorni odbor predlagal absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Pri volitvah je bil enodušno sprejet predlog, da ostane dosedanja uprava še nadalje v rokah ljudi, ki so si s spretnim vodstvom in izredno delovitostjo upravičeno pridobili zaupanje osrno večine članov. Izvoljeni so bili vsi dosedanjí člani glavne uprave, le za M. podpredsednika je bil namesto geodeta Vujića izvoljen višji finančni tajnik pri oddelku za kataster in državna dobra Stanko Brinšek.

Na skupščini so se obravnavala važna strokovna in eksistenčna vprašanja geometrov in geodetov. Številni govorniki so s markantnimi primeri, podali sliko o razmerah v katerih se nahajajo osebiti geometri pri novi izmeri naše države. Z ozirom na stvarno kritiko so razglašili bedno stanje naših geometrov, ki tvegajo zdravje in življenje, boreč se z ogromnimi terenskimi težavami, ustvarjajoč podlago za pravično obremenitev našega kmeta, od katerega je bistveno odvisen uspeh vsake agrarne države. Sprejeta je bila resolucija, v kateri je izraženo vse o čemer se je na tej izpomantni skupščini razpravljalo:

Ugotavlja se žalostno dejstvo, da je zdravstveno stanje geometrov, ki delujejo pri novi izmeri, zaradi prenapornega dela in težkih življenjskih pogojev postalo eno najvažnejših vprašanj geodetskega osebja. Drž. geometer mora na vse kraje naše države, ne glede pri tem na večjo ali manjšo možnost prilagoditve njegovega zdravlja in telesne konstitucije klimatičnim razmeram posameznih krajev. Zdravlje in telesna konstitucija geometra sta pri merodajnih krogih podrejene važnosti. Način ravnanja z drž. geometri zgovorno priča, da za merodajne kroge vobče ne obstojata poima zdravlje in delazmožnost, ki sta nerazdružljivo zvezana med seboj. Naglašja se nujna potreba ukinitve pavšaliranja za terensko delo, kajti tak sistem je škodljiv državi in staležu ter zaradi nesolidne konkurence resno ogroža kakovost dela, posebno na škoduje zdravju. Dopolnila dela naj se po tem plačilnem sistemu obračunajo v smislu pravilnika. Delovni čas za terenska dela od zore do mraka kakor tudi dnevno in nočno pisarniško delo naj se ukine, ter naj se predpiše običajni delovni čas, kakor velja za vse druge državne urade. Vsi predpisi zakonov, uredb in pravilnikov, ki regulirajo odnos državnih uslužbencev do države, naj se upoštevajo tudi za državne geometre.

Na skupščini so bile iznesene tudi naslednje ugotovitve: Potreben je enoten konvencijski zakon za celo državo s sodelovanjem Udruga geometrov in geodetov. Predpiše naj se tarifa minimalnih nagrad za dela poob. civilnih geometrov, kakor vrše strokovna dela na poziv oblasti. Dopolniti je člen 10 ovisljenju za izvedbo javnih geodetsko-geometrijskih del, v tem smislu, da se od diplomiranih inženjerjev pristojno k geometrijskim izpitom samo inženjerji-geodeti in da se čas prakse tako za inž. geodete, geodete in geometre določi na tri leta. Dovolj naj se jim polaganje izpita v času aktivne državne službe. Pravilnik o izdajanju katastrskih del privatnim podjetnikom je dopolniti v tem smislu, da se taka dela ne smejo oddajati podjetjem, katerega člani nimajo geometrske kvalifikacije, tudi v takem primeru ne, če imajo geometra za poslovođa. Ministrstvo prometa naj se naprosi za znižano vozno eno civilnim geometrom, ki so člani udruženja. Nujno je potrebno, da se poveča število katastrskega osebja pri dravski in saviški finančni direkciji. Velika brezposelnost v vrstah geodetov in geometrov nujno zahteva, da se sprejmejo v državno službo vsi diplomirani geodeti in geometri, ki so za sprejem vložili prošnjo, vse neekvalificirane in nestrokovno osebje pa odstrani ker zaradi nezadostnega poznavanja stroke ruši ugled geodetskega staleža in države same. Geodetom naj bo dana možnost napredovanja do vključno IV. položajne skupine. Do danes se je visokošolski značaj študija popolnoma prežl. Geodeti so postavljali v isto vrsto z maturanti, čeprav govorijo zakon o uradnih o takozvanih višjih strokovnih šolah. Glavni upravi se nujno nareča, da se z vso energijo in z uporabo vseh nadaljnjih sredstev zavzame, da se bodo gornje zahteve ugodno rešile in tako odpravile dolžne razmere, v katerih je geodetska stroka v naši državi.

Skupščina je bila ob pol 13. prekinjena, ter se je nadaljevala ob 15. Kot delegat za mednarodno federacijo, katere prihodnje zasedanje bo v Rimu, je bil izbran načelnik oddelka za kataster in državna dobra dr. Kral. Prihodnja glavna skupščina bo v Splitu. V ponedeljek ob 8. je veliko število udeležencev krenilo z avtobusi na Bled, kjer jih je z znano ljubeznivostjo sprejel g. Kenda v svojem Park-hotelu in jim po dobro pripravljani zakuski razkazal in pokazal zanimivosti svojega hotela. Gosti so bili zelo navdušeni nad lepoto naših krajev, ki jim bodo ostali neizbrisno v spominu. Ob 18. se je skupščina nadaljevala pod vodstvom višjega kat. inšp. Bydla. Zahvalil se je vsem udeležencem za obilno udeležbo ter pozval vse prisotne k čim tesnejšemu sodelovanju.

Plaz zasul 14 drvarjev

Pariz, 22. marca. V departamentu Savojs je plaz ožnesel dve baraki, v katerih je prebivalo 14 drvarjev zaposlenih s pripravljanjem drv. Dosele s potegnih izpod razvalin 5 mrtvih in 9 ranjenih. Žrtve so baje po večini Italijani in Jugoslovani. Ostali delavci, ki so tudi zaposleni tamkaj, še vedno kopljejo, da bi rešili ponesrečene tovarise izpod snega.

Pariz, 22. marca. AA. Iz Saint-Jeana de Morien poročajo, da je v strahovitem viharju, ki je tam besnel, našo smrt 7 ljudi, 9 jih je pa ranjenih. Izmed smrtnih žrtv so 4 Italijani in en Jugosloven.

Samozavest Poljske

Poljska se hoče rešiti gospodarske krize z lastno močjo — Pooblastilni zakon daje predsedniku republike možnost nujnih gospodarskih ukrepov

Varšava, 22. marca. AA. Pat poroča: V razpravi o zakonskem načrtu, ki daje predsedniku republike posebna pooblastila, je imel predsednik ministrskega sveta Pristor daljši ekspozé. Dejal je, da so mnoge države še vedno izpostavljene močnim gospodarskim stiskam, ki bi se dale ublažiti le z mednarodno akcijo. Ker pa na gotovih mestih v inozemstvu ni za take akcije dovolj razumevanja, mora Poljska zaupati v lastna sredstva, da prekorači sedanje stiske. Vlada ne bo odredila posebnih ukrepov, marveč zaupa v koristno uporabo prirodnih gospodarskih virov. Vlada je v zadnjem času olajšala finančna bremena in dovolila kmetijstvu in industriji razne druge olajšave. Industriji so bile znižane socialne obveznosti in znižane cene strovin. Zaradi tega je vlada mogla premagati odpor nekih industrijskih panog in kartelov ter doseči znižanje cen nekaterim industrijskim proizvodom.

Vlada bo skušala znižati število brezposelnih. V tem ozirom bo dobrodošlo dejstvo, da so padle cene industrijskih proizvodov in da se je na ta način izravnavalo nesoglasje med industrijskimi in kmetijskimi cenami.

Predvideni so nadalje ukrepi glede železniških tarif, ukrepi o znižanju državnega in občinskih proračunov, ki naj se prilagode stopnji dohodkov. Nato je predsednik omenil položaj dolžnikov, ki ga je treba olajšati. V interesu gospodarstva je, da se ohrani solventnost.

Predsednik vlade je v tej zvezi opozoril na porast hranilnih vlog v denarnih zavodih, kar dokazuje, da se je Poljska znala ubraniti nekih finančnih pojavov, ki pretresajo večje države. Sedanje gospodarsko stanje bo trajalo še nekaj časa. Zato je treba usmeriti gospodarsko delovanje tako, da bo pripravljalo normalno življenje. Vse naj bo uravnano tako, da bo pripravljalo boljšo bodočnost.

Neodvisno od tega pa pripravljajo vada niz javnih produktivnih del, da zaposli čim večje število brezposelnih delavcev. Akcija ne bo odvisna samo od vlade, temveč predvsem od podpore s strani združenega naroda. Vlada ne vidi dogodkov, ki bi mogli sremeniti njene sklepe in njene načrte, po drugi strani pa se tudi ne bo dala zapečlati od gospodarskih potreb, ki se pojavljajo v drugih državah.

Sestanek pruske zbornice

Odgoditev volitve pruskega ministrskega predsednika — Odkritje nesoglasij v vladi — Razočarani nemški nacionalci

Berlin, 22. marca. g. V enakem vojaškem tempu kakor večeraj državni zbor, je danes tudi pruski deželni zbor izvolil svoje predstvedstvo. Za predsednika je bil zopet izvoljen dosedanjí predsednik narodni socialist Kerri, za prvega podpredsednika nemški nacionalce Kriss, za drugega podpredsednika član centra Baumhof in za tretjega podpredsednika narodni socialist Haeke. Komunisti so bili tudi od te seje izključeni. Socialni demokratje so zasedli skrajno levico. Takoj po konstituiranju se je deželni zbor odgodil do 2. maja. Volitve pruskega ministrskega predsednika je bila torej odgodena, ker se glede osebe še ni dosegel sporazum.

Odgoditev te volitve je politična senzacija današnjega dne. Kakor znano, je bil za to mesto določen podkancler Papen. Vzrok za odgoditev je po zanesljivih informacijah ta, da obstoji med Papenom in narodnimi socialisti že več dni velika napetost, ki je imela za posledico, da velik del narodni socialističnih deželnih poslancev noče dati svojih glasov Papenu.

Vzrok za ta konflikt leži v prenapetem nastopu Göringa. Kakor znano, je Papen komisarski ministrski predsednik Prusije, dočim je Göring dobil le notranje ministrstvo. Kljub temu je Göring nastopal kot nemelemaj gospodar Prusije ter je brez vednosti Papena izdal celo vrsto naredb, ki bi prav za prav spadale v delokrog ministrskega predsednika. To je povzročilo oster Papenov protest, ki ga pa Hitler sploh ni vpošteval.

Protestu Papena se je pridružil tudi Hugenberg, ki prihaja vedno bolj do spoznanja, da je njegov vpliv kljub dogovorom ob priški imenovanju Hitlerjeve državne vlade samo na papirju in da narodni socialisti tudi v gospodarskih zadevah delajo to, kar jim je po godu. Veliko nerazpoloženje je v krogih nemških nacionalcev in tudi pri Stahlhelmu povzročilo dalje dejstvo, da so bila vsa važnejša mesta zasedena z narodnimi socialisti. Dosedaj so bile vse pozicije v upravi kakor tudi v pravosodju z izjemo dveh manj važnih mest zasedene z narodnimi socialisti. Noben dr-

žavni komisar noben komisarski državni predsednik, vrhovni župan ali policijski predsednik ni iz vrst pristaev Papena, Hugenberga ali Stahlhelma.

Na ta način je v resnici vsa oblast v Nemčiji združena v rokah narodnih socialistov. Ob pričemu tedna je Papen zaradi teh stvari govoril s Hindenburgom, vendar pa je bila tudi intervencija državnega predsednika pri Hitlerju brez uspeha. Hitler je izjavil, da ne more izpremeniti izvršenih dejstev.

V političnih krogih pričakujejo z veliko napetostjo razvoj konflikta v desnici. Vendar so si na jasnem, da se bo konflikt končal s porazom »upornikov« ter bi mogel končno imeti za posledico popolno izločitev Papena in Hugenberga. V narodno socialističnih krogih že odkrito groze, da se ne bodo obotavljali v gotovih okoliščinah, ako bi to zahtevali interesi države, aretirati bi Papena in Hugenberga.

Za združitev z Avstrijo

Berlin, 22. marca. Na današnji prvi seji pruskega deželnega zbora je predsednik narodni socialistične frakcije poslanec Kube s posebnim veseljem pozdravil osem zastopnikov narodnih socialistov iz Avstrije, ki so pristavovali seji. Kot voditelj narodni socialistične politike v tej zbornici in po nalogu državnega kancelarja Hitlerja, je dejal Kube, želimo baš kot Prusi izraziti, da so Prusi Velenemci in da bodo to tudi ostali. Dosegli bomo svoj cilj šele tedaj, kadar bosta Nemčija in Avstrija združeni v eno veliko državo, ki bo mogla izvršiti svetovno misijo germanstva. Menim, da lahko izjavim v imenu velike večine te zbornice, da pomenita ljudski sodbi od 5. in 12. marca preokret v metodah od 9. novembra 1918.

Heil Kaiser!

Voditelj nemško nacionalne deželnozborške frakcije poslanec dr. Winterfeld je dejal: Prepričani smo, da je sedaj prišel preokret za prusko Nemčijo. Ako smo se sestali danes, na rojstni dan našega starega junaškega cesarja, smemo v duhu našega starega staleža tudi reči, da upamo, da bo prišel čas, ko bo nad prusko Nemčijo zopet vladala hohenzollerska krona.

Beograd zopet v snegu

Beograd, 22. marca. p. Po zadnjih solnih dnehi se je vreme večeraj popolnoma izpreverilo. Zjutraj je začelo hudo deževati, popoldne pa je temperatura naglo padla in je proti večeru začelo snežiti kakor sredi najhujše zime. Do večera je že precej debel sneg pokrival ulice.

Nov polet v stratosfero

Pariz, 22. marca. Č. »Chicago Tribune« poroča, da namerava belgijski profesor Piccard letos organizirati nov polet v stratosfero. Polet naj bi se izvršil v Belgiji in v Ardenih. Piccard sam se bo dvignil z navadnim balonom ter bo kontroliral polet stratosfernega balona, na katerem bosta njegov dosedanjí asistent Cossin in neki belgijski študent po imenu Braie. Oba balona bosta med seboj v telefonski zvezi.

Raziskovanje Himalaje

London, 22. marca. AA. Člani angijske himalajske odprave so prispeli v Tibet. Iz Kambe Jong bodo opremo odprave prenesli 150 milj dalje v gorovje do samostana v Rongbuktu. Prebivalstvo kaže za odpravo ogromno zanimanje.

Strahovito neurje v Ameriki

Auckland, 22. marca. AA. V Taumarunauju v Južnem Aucklandu so divjale silne nevihte z velikim viharjem. Škoda je zelo velika. Dve sto hiš so morali izprazniti. Vse zveze so pretrgane.

Vremenska napoved

Zagrebaška vremenska napoved za danes: Nekoliko oblačno in spremenljivo; ponekod vetrovno, hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Depresija prodira proti vzhodu, z napada pa prehaja na kontinent visoki pritisk, zaradi katerega se je vreme zjasnilo in so padle temperature. Nad Jadranom prevladuje minimum V naši državi je pritisk narasel za 5,5 do 12,5 mm, posebno na severu in vzhodu, manj na jugu. Temperatura bo padla za 1 do 9 stopinj, najbolj na vzhodu, manj na severu.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Ponekod oblačno, večinoma pa jasno, zjutraj slana, mrzlo vreme ne bo trajalo dolgo.

Odgoditev razorožitvene konference

Zaradi pogajanj med velesilami je nastal popoln zastoj in bo razprava o Macdonaldovem razorožitvenem predlogu odgodena do po veliki noči

Ženeva, 22. marca. d. Macdonaldova akcija, ki je dovedla do razgovorov v Rimu in Parizu, je izzvala v Ženevi nemalo pozornost. Ne more se reči, da bi jo bili pozdravili s prevelikim navdušenjem, zlasti zaradi tega, ker je na prvi pogled vzbudila vtis, kakor da hoče Macdonald z osnovanjem novega bloka štirih velesil izločiti Društvo narodov in mu dati le podrejen vlog, ki naj bi na zunaj vsaj formalno omogočila manjšim državam aktivno sodelovanje v mednarodni politiki. Dočim bi bila vsaka odločitev v resnici odvisna zgolj od tega bloka velesil. Vsekakor pa je ustvarila Macdonaldova akcija, ojačena s predlogi Mussolinija, po sodbi ženevskih krogov docela nov položaj, ki onemogoča za »vkrak vsako nadaljnjo razpravo o aktualnejših mednarodnih problemih, pred vsem pa o razorožitvi. Zaradi tega le za vladal tudi na razorožitveni konferenci, ki bi imela jutri priti generalno razpravo o Macdonaldovem razorožitvenem predlogu, popoln zastoj. Danes se je vršilo posveto vanje med predsednikom razorožitvene konference Hendersonom ter med generalnim tajnikom Društva narodov Drummondom, na katerem sta se dogovorila, da bo jutri Henderson predlagal na seji glavnega odbora razorožitvene konference, takojšnje odgoditev razprav do po Veliki noči Henderson upa, da bo položaj dotlej še toliko razjasnjen, da bo mogla razorožitvena konferenca nadaljevati svoje delo. O tem je bil danes izdat tudi kratek komuniké, ki pravi, da se bo razprava o angleškem razorožitvenem načrtu odgodila, dokler ne bodo končani razgovori med velesilami, ki imajo za cilj poglobitev medsebojnega sodelovanja.

Sklepi o odgoditvi konference ni izzval posebnega iznenadenja, dasiravno se izraža mnenje, da bi se morala razorožitvena konferenca nadaljevati neodvisno od političnih pogajanj, ki izvirajo iz najnovejših Mussolinijevih in Macdonaldovih predlogov v neozledno nove ureditve sodelovanja med velesilami.

Ženeva, 22. marca. e. Vest o odgoditvi razorožitvene konference do po Veliki noči je izzvala v konferenčnih krogih zelo živahne komentarje. Pravijo, da je dala inicija-

tivo za odgoditev angleška delegacija, Ker sta angleška državnila na svojih sestankih v Rimu in Parizu ugotovila, da se da izvršiti izmenjava misli z direktnimi stiki mnogo bolj, nego v okviru razorožitvene konference. Vse kaže, da ni izključeno, da se bo mesto konference vršil sestanek zastopnikov štirih velesil v kakem švicarskem ali italijanskem mestu. Pričakujejo, da bo na jutrišnji seji glavni odbor sprejel angleški predlog, ne da bi mu odgovarjali zastopniki manjših držav. Nemški delegat Nodolny je danes dopolnje posetil predsednika konference Hendersona in se z njim razgovarjal o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z odgoditvijo konference.

Nemčija stoji na stališču, da bi se odgoditev ne smela sprejeti, če bi izzvala negativne posledice. Nemška vlada tudi ni za to, da bi dogovor med zastopniki štirih velesil nadomestil razorožitveno konferenco, marveč bi se moral smatrati le kot priprava za nadaljnje delo v Ženevi. Če se bo tako utemeljila odgoditev konference, se ji nemška delegacija ne bo protivila. Vsekakor pa bo zahtevala, da se določi za nadaljevanje konference točen datum. V ostalem je gotovo, da se bo glavni odbor razorožitvene konference sestal po Veliki noči, bržkone že 26. aprila.

Poglobitev balkanskega sodelovanja

Sofija, 22. marca. AA. Na svojem večerajšnjem sestanku sta grška in bolgarska nacionalna skupina za balkansko konferenco sklenili, da bosta delali za zblizanje med balkanskimi narodi in da bosta povabili tudi ostale nacionalne skupine, naj čimprej sklenejo medbalkanski gospodarski in politični dogovor, ki bi ublažil sedanje gospodarske težkoče. Tako naj bi se med drugim uvedle medbalkanske preferenčne carinske tarife, opustile naj bi se formalnosti pri potnih listinah itd. Razen tega sta si obe skupini edini, da je potrebno sodelovanje zunanjih ministrstev vseh balkanskih držav, da se izvede ta program.

Teorija in praksa

London, 22. marca. AA. Pri razpravi o proračunu ministrstva za narodno obrambo je parlament odklonil predlog delavske stranke, naj bi se z ozirom na Macdonaldov predlog vojaški efekti znižali. Poslanska zbornica je z dviganjem rok odobrila kredite za narodno obrambo.

Naši kraji in ljudje

Preiskava sleparij z vložnimi knjižicami

Potreben je pregled vseh vložnih knjižic — Glavni sleparski trik so bila posojila na vloge — Bogataši čez noč

Zagreb, 22. marca. Afera bivšega odveta Ribičija ima to dobro stran, da so oblasti v Zagrebu posvetile zaradi nje svojo pozornost organizaciji sleparjev z vložnimi knjižicami. Razne agencije, poslovalnice in posamezniki, ki so si izbrali za svoje žrtve lastnike vložnih knjižic, so se pojavili takoj, ko je prišla Prastrediona pod zaščito. Polnih osem mesecev se je v Zagrebu javno vršilo brezmejno izkoriščanje vseh, ki so prišli v stike, ker niso mogli dvigniti svojih prihrankov. Dosedanje preiskave so ugotovile, da so imeli mnogostevilni sleparji z vložnimi knjižicami že od avgusta lanskega leta pravo organizacijo, ki je uvedla tudi tečaj hranilnih vlog, katere je po svoji volji pustila dvigati in padati. Takoj, ko je Prastrediona prišla pod zaščito, so si mnogi vlagatelji skušali pomagati na ta način, da so kupovali vsakovrstno blago pri onih trgovcih, ki so zadolženi pri Prastredioni, in ki so zaradi tega sprejemali vložne knjižice namesto gotovine za prodano blago. To pa seveda ni dosti zaleгло v veliki denarni stiski, katero so začeli sleparji takoj izkoristiti po svojem programu. Policija je preiskala in zapečatila že precej »agencij«, za izsleditev in odpravo vseh sleparij pa je treba še mnogo dela in truda.

Glavne sleparije so se vršile po naslednjem, dokaj preprostem načinu: V listih so izšle objave, da se delijo posojila na vložne knjižice. Velikodušni pomočniki in denarni stiski so ponujali 40 odstotkov posojila na vloge. Posojilo pa je bilo vezano s pogojem, da ima posojilodajalec v teku šestih mesecev pravico, zastavljeno vložno knjižico prodati komu drugemu in da bo najemnik posojila, ko bo denar vrnil, dobil nazaj kako drugo vložno knjižico na enako denarno vsoto. Ljudje, ki so bili v veliki stiski, se niso ustrašili takega pogoja in so podpisali pri agencijah in posameznih posredovalcih tudi pogodbe, da se strinjajo s stavljenim pogojem in da plačajo posojilodajalcu tudi zahtevane obresti. Ni jim bilo dosti mar, kaj bodo posredovalci med tem počeli, kaj bodo zastavljeno vložno knjižico, glavno jim je pač bilo, da dobijo potem, ko vrnejo posojilo, vložno knjižico vrnjeno v enaki denarni

višini. Da bo vsa stvar jasna, je recimo nekdo 1. januarja zastavil vložno knjižico, glasečo se na 100.000 Din. Na njo je dobil takoj 40.000 Din posojila, od katerega pa mu je agent odtegnil 6000 Din kot obresti za pol leta. Klient je dobil tako za svojo vložno knjižico po odbitku obresti in poslovnih stroškov največ 30.000 Din. Po šestih mesecih je revež spravil skupaj 40.000 Din in prinesel denar nazaj, zahtevajoč vložno knjižico na 100.000 Din. Nekaj dni je moral počakati, da je agent od drugega reveža kupil vložno knjižico na 100.000 Din in sicer po veliko nižjem tečaju kakor pa je pred šestimi meseci prodal zastavljeno vložno knjižico na enako vsoto. Posredovalec je prodal zastavljeno vložno knjižico za 60.000 Din, novo vložno knjižico pa je kupil za 35.000 Din in je tako zaslužil čistih 25.000 Din in še 10.000 Din na obrestih in poslovnih stroških. Njegov klient pa lahko sedaj prodaja tujo vložno knjižico v najboljšem primeru za 35 odstotkov in mu je tako od prihranka, ki ga je zbral 10, 20 in še več let, ostalo komaj četrtina. Tako je z onimi, ki vrnejo kratkoročno posojilo; mnogi drugi, ki se jim to ni posrečilo, pa imajo seveda še veliko večje izgube. Organizacija sleparjev skrbi za to, da se tečaj vložnih knjižic stalno znižuje in da pridejo vse kupčije z vložnimi knjižicami v njihove roke.

Po ugotovitvah policije je vodja sleparske organizacije neki diskvalificirani odveta, njegova desna roka pa neki skrajni lesni trgovec. Za agencije in posredovalce ni bilo izdano niti eno obrtno dovolilo, razvila pa se je vedar tako cvetoča obrt, da vzbuja splošno pozornost mnogo njenih članov, ki so lani se zamerjeni postopali po ulicah ter pri znanih prosjačih za kako »zeto«, letos pa so pijani od zore do mraka ter ne vedo kam z denarjem, ki so si ga pridobili na škodo varčevalcev — žrtve denarne krize. Ves obseg množičnih in zamotanih izkoriščevanj te vrste se bo dal ugotoviti šele tedaj, ko bodo s pomočjo samih denarnih zavodov izvedeni pregledi vseh vložnih knjižic, ki hodijo sedaj iz roke v roko. Na zastavljenih in izmenjanih vložnih knjižicah so sleparski posredniki gotovo tudi izvedli mnogo sleparij.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni potrebi in ki jih radi tega mučijo krvno prenapolnjenost trebuha, pritisk (v možgane) krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, anije, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fišurah, hemoroidnem zamačku, fistulah, jemljejo za izboljšanje življenja zjutraj in zvečer po četrtno »Franz Josefov« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefov« grenčice po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Hram slave

Načrt arhitekta Plečnika o preureditvi okolice Sv. Krištofa

Ljubljana, 22. marca.

V zvezi s svojim načrtom o regulaciji svetokriškega kraja je mojster Plečnik dovršil tudi podroben načrt o preureditvi pokopališča pri Sv. Krištofu. Del tega starega ljubljanskega pokopališča bo po njegovi zamisli porabljen za novo cesto, ki se bo vzporedno z Linhartovo ulico vila od Dunajske ceste na polje in proti Sv. Križu. Za trasiranje te nove ceste bo porabljenih 5000 m² starega pokopališča.

Plečnikov načrt je zelo širokopotezen. V zvezi s celotno regulacijo predvideva predvsem celo vrsto gradbenih preureditev. Po njegovi zamisli naj bi se stara cerkev pri Sv. Krištofu povečala in naj bi e prezidala v nekakšen mavzolej — v Hram slave. V tem hramu naj bi bile predvsem ohranjene kosti naših velikih mojstrov, ki počivajo na tem pokopališču, tako Vodnik, Kopitar, Cop, Levstik, Jurčič. Poleg stare naj bi se po Plečnikovem načrtu zgradila nova cerkev — bodoča farna cerkev župnije Sv. Krištofa. Okrog cerkve predvideva načrt ureditev modernega parka in seveda tudi stavbo župnišča. Razen tega si je arhitekt Plečnik v tej okolici zamislil gradbo priljubljenih stavb za trgovine.

V umetniškem pogledu je ves načrt izraz živne harmonije, kakor so pač vsa Plečnikova dela. Razširjanje Ljubljane na sve-

tokriško in bežigrasko stran nezadržano napreduje in tako bo tudi preureditev starega Sv. Krištofa v duhu modernega gradbenega razvoja prej ali slej postala pereča potreba. Od tega, v katerem se bodo normalizirale gospodarske in življenjske razmere, zavisi, kako kmalu b misel mojstra Plečnika postala dejstvo. Nobenega dvoma pa ni, da bi Ljubljana od relikvij te tega načrta na svoji umetniški lepoti mnogo pridobila.

Teden Jadranske straže

Ljubljana, 22. marca.

Kakor je »Jutro« že najavilo, se bo letnjska oblastna skupščina Jadranske straže vršila 2. aprila ob 10.30 v Sokolskem domu v Novem mestu. Krajinski odbor JS v Novem mestu je za svoj jadranski teden določil naslednji spored: 26.3. Otvoritev jadranske razstave v prostorih trdnjave Medie na Trgu kraljeviča Petra — 27. III. Solška proslava Jadranske straže v vsem srežu — 28. III. Skioptično predavanje »Od Sušaka do Bojane« v Prosvetnem domu, predava prof. Fr. Rojšek ob 20. uri — 30. III. »Vzdolž Jadranske obale«, skioptično predavanje Viktorja Pirnata v Sokolskem domu ob 15. uri za solsko mladino, ob 20. uri za ostalo občinstvo. — 1. IV.: Akademija Jadranske straže v veliki dvorani Sokolskega doma, nato prosta zabava. Pri akademiji sodelujejo vsi pomladki JS v Novem mestu s petim, orkestrom in telovadnim nastopom. Dve soli zapoje gospod Likovič iz Ljubljane in predava dr. Ivo Rubčić iz Splita — Dne 2. aprila ob 9.45 bo sprejem gostov na kolodvoru. Na Trgu kraljeviča Petra pozdrav, povorka v Sokolski dom, kjer se bo vršila oblastna skupščina.

Spored je torej tako mnogovrsten, da je dolžnost vsakega zavednega člana in prijatelja Jadranske straže, da poveča proslavo Jadranskega morja s svojo prisotnostjo in da se vsaj oblastne skupščine Jadranske straže v Novem mestu zanesljivo udeleži. Za člane Jadranske straže, ki se udeležijo oblastne skupščine, je železnica uprava odobrila popust voznih cen, ki velja od 29. marca do 6. aprila. Člani JS prejmejo na zahtevo od oblastnega odbora JS v Ljubljani posebno legitimacijo, s katero kupijo na podlagi svoje članske legitimacije s fotografijo celo vozno karto, ob povratku pa samo polovično karto. Gostje izven Novega mesta, ki se želijo udeležiti te akademije 1. aprila, naj pravočasno sporoče krajnemu odboru v Novem mestu svoje želje glede prenočitve. Krajinski odbori Jadranske straže in poverjenjstva prejmejo navodila neposredno od oblastnega odbora. Vabimo vsa javnost, da se te manifestacije za naše sinje morje udeleži v častnem številu.

Šahovske borbe Bogoljubova v Ljubljani

Ljubljana, 22. marca

Glede na netočne vesti, ki so jih razen »Jutra« objavili v zvezi z Bogoljubovim gostovanjem v Ljubljani nekateri dnevniki, je načelstvo tehničnega oddelka ljubljanskega šahovskega kluba primorano v izogib nejasnosti in nesporazumom objaviti ponoven točen spored tega gostovanja. Velemojster Bogoljubov je v torek v Mariboru dobil 27 partij, eno izgubil, tri pa remiziral. V petek 24. t. m. prispe preko Celovca in Beljaka v Ljubljano, kjer priredi ob 20. v kavarni Evropi svoj prvi ljubljanski nastop: »simultane« in »simultanki« z neomejenim številom igralcev. K simultanki bo pripuščен vsak šahist, ki se pripravi med 19 in 20. uro v kavarni tehničnemu vodstvu LSK in plača prijavnino 20 Din zaradi pravočasne razporedbe sedežev opozarja prireditveno vodstvo vse šahiste ki žele igrati na tej simultanki, da se po 20. uri ne bo sprejemalo nobenih prijav več. Vsa igralca naj prinese šahovnico s seboj, ker turmursko vodstvo zaradi pričakovane navale ne more jamčiti za razpoložljive klubove in kavarnske šahovnice. K tej simultanki so prav tako najvrednejše javljene vsi šahisti in prijatelji šaha, ki žele spremljati kot gledalci potek te za Ljubljano gotovo edinstvene šahovske borbe. Zanje je določena skromna vstopnina 5 Din za osebo. Vstopnina za diake z izkaznico je polovična.

V soboto se bo vršil drugi nastop Bogoljubova v igralni sobi kavarnе Evropske. — Tam bo nastopil velemojster v šahovskem brzoturnirju proti ekipi 20 najblijih ljubljanskih šahovskih amaterjev. Zaradi določitve postavbe naj se zglase vsi ljubljanski šahisti, ki bi želeli igrati z Bogoljubovim na tem brzoturnirju, že v petek 24. t. m. ob 16. uri v kavarni Evropi pri dežurnem odborniku LSK, ki bo v sporazumu s

Mehko
palmira - milo
je skozi in skozi
parfimirano in zaradi
tega dobro dišeče do
zadnjega ostanka.

prireditvenim vodstvom izbral najjačje igralce in določil tekmovalce. Vsa tekmovalca, ki bo nastopil na sobotnem brzoturnirju, plača kot prijavnino 25 Din. Igrali se bosta predvidoma po dve partiji, čas razmišljanja se bo sporazumno še določil (7 do 10 sekund za potezo) in bo čas signaliziran. K tej (sobotni) prireditvi so prav tako vjudno vabljene gledalci, prijatelji šaha in šahisti. Zanje je določena istotako skromna vstopnina 5 Din po osebi (dijaki polovico). Mirko Kragelj

V prepadu nad Krškim

Krško, 22. marca.

V soboto zvečer se je na strmih pečinah nad Krškim zgodila nenavadna smrtna nesreča, ki sliči pravi planinski nezgodi in je zahtevala življenje Marije Božičkove, uslužbenke pri trgovcu g. Ivanu Radanoviču v Krškem.

Preko dneva je bila Božičkova po opravi v vinogradu v Trški gori, odkoder se je vračala v mraku. V svojo nesrečo si je izbrala bližnjo pot skozi tako zvani »kotele«, stezo, ki se vije nad strmimi pečnami in je še pri belem dnevu izkušenim dovolj nevarna. Ker je zvečer ni bilo domov, so jo šli naslednje jutro iskat in so jo res našli mrtvo na strmini nad mestom. Zdrnila je na nevarnem mestu, padla na glavo in dalje v globino svojih 70 metrov. Ker je med padcem udarjala z glavo ob skale, je dobila hude zunanje in notranje poškodbe, katerim je gotovo takoj podlegla. Pokopana je bila na krškem pokopališču. — Vsekakor je potrebno to stezo na nekaterih mestih primerno razširiti, da bo hoja po njej vsaj kolikorotliko varna.

Tast je ustrelil zeta

Ptuj, 22. marca.

Danec je posetil posestnik Jože Mumlek iz Gorenjskega vrha v Halozah svojega tasta Blaža Prandiča, posestnika na Turškem vrhu. Med njima je prišlo okrog 13. do prepira, med katerim je Prandič segel po samokresu in ga sprožil. Smrtno zadet se je Mumlek zgrudil, na tleh ležečega je pa Prandič sunil še z nožem. Po kravatem dejanju se je sam javil orožnikom v Zavrču, ki so ga aretirali. Na kraj zločina so odšli orožniki, da ugotovijo dejanski stan obenem so o dogodku obvestili ptujsko sodišče. Jutri odide na kraj zločina sodna komisija. Truplo pokojnika so prepevali v mrtvašnico v Zavrču. Podrobnosti tega krvavega zločina še niso znane.

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejša in najidealnejša odvajalno sredstvo.

V jezi sta se izdala požigalca

Novo mesto, 22. marca.

Lani je bilo v podgorjanskih vaseh precej požarov, o katerih ni bilo mogoče razjasniti, kako so nastali. Požar je bil tudi v nedeljo 23. oktobra ob 4. zjutraj nad vasjo Mali Orehek v lepo urejeni zidani posesti Alojzija Vidica iz Zajčjega vrha. Plameni, ki so se začeli dvigati z veliko močjo iz zidnice, so kmalu zajeli tudi hišo in zidnico posestnice Marije Segove in so domalega uničili vsa tri poslopja. Le veliki požrtvovalnosti starih gasilcev se je bilo treba zahvaliti, da se ni ožen razširil tudi na široko okolico. Orožniki so tedaj uvedli preiskavo proti samemu posestniku Vidicu in njegovemu svaku, ker sta bila oba od raznih strani osumljena požiga. Zaradi pomanjkanja dokazov pa je bila preiskava kmalu ustavljena.

Sedaj pa sta se Alojzij Vidic in njegov svak Josip Lojk skregala zaradi denarja in v jezi sta izdala tudi skrivnostno lanskega zagonetnega požara. Lojk je bil Vidicu dolžan 3000 Din, Vidic pa je dolgoval svoji tačči, preužitkarici Mariji Mežnarjevi okrog 8000 Din. Ker je tačča zahtevala svoj denar, je Vidic terjal Lojka in ga naposled tudi tožil. Tožba se je vlekla že od januarja in ko je bil Lojk včeraj spet klican na sodišče, kjer je doznal, da bo moral denar

Tragičen konec

neprostopoljnega zapora

Ptuj, 22. marca.

Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju se je odigrala žalostna drama. Kakor pripoveduje posestnikov sin Jakob Kacijan, je slišal ponoči na dvorišču ropot, ki ga je prebudil iz spanja. Ko se je podal na dvorišče gledat kaj se godi, je opazil dve moški postavi, ki sta zbežali na cesto. Ker je sumil, da so bili tatovi na delu, je stopil v hišo po luč, pogledal po dvorišču in opazil, da so vrata svinjskega hleva odprta. Ko je posvetil v notranjost, je ugledal Janeza Baumana, posestniškega sina od Sv. Lovrenca, kako je tiščal k sebi kokoši. Odvedel ga je nato v kraljev hlev ter ga zaprl, sam pa ostal na straži, da mu ne uide. Bauman je v hlevu klical na pomoč nekoga Franca in res sta se dva neznana moška nekaj po polnoči vrnila na dvorišče, vendar sta kmalu pobegnila.

Kacijan je nato odpeljal proti jutru svojega jetnika v klet, sam pa stopil po nekaj vrh, s katero je hotel jetnika zvezati, da ga preda orožnikom. Med tem časom pa je Bauman porušil vrata in hotel pobegniti. Navajal je na Kacijana s sekuro, ki jo je našel v bližini. Kacijan pa mu je sekuro izvil iz rok ter petkrat udaril z njo Baumana po glavi. En udarec mu je zadal preko levega lica, da mu je uho presekalo, enega nad tilnikom, enega nad temenom, tri pa po glavi. Bauman je ves krvav obležal, nakar so ga naglo odpravili v ptujsko bolnico. Tu se je osvestil in izpovedal, da je bil ponoči, ko se je vračal domov, napaden pred Kacijanovo hišo, nakar so ga zaprli v hlev, nato pa v klet, a zjutraj ko je hotel pobegniti, ga je Kacijan napadel s sekuro. Zadevo preiskuje sodišče.

Dobra gospodinja

Ljubljana, 22. marca.

Pri neki frančiški na Tyrševi cesti, se je pred tedni naselil podnajemnik Ivan. Pečal se je s prodajo vina na debelo in pa z dobavo drugih alkoholnih pijač raznim gostilničarjem. Blago je dobival iz okolice Ormoža, a svojo zalogo je imel izven mestnega območja. Ker je hotel zaslužiti čim več, je vino kakor tudi žganje skušal vtihotapljal v mesto, ne da bi plačal mitnino in druge takse. Zaradi tega so kmalo vendarle postali nanj pozorni mitniški pazniki in so mu nedavno na mitnici v Linhartovi ulici zaplenili večjo količino žganja. Pri vsem tem je Ivan vendarle zbral počasi lepo vsoto, ki jo je nosil s seboj v listnici, to pa je spravil ponoči pod zglavje, kamor je položil navadno tudi samokres.

Gospodinja Francka je za Ivanove navede prav dobro vedela, ker pa je že izkušena, se je slednjič odločila k temu, da je izbrala Ivanovo trdno spanje. Ponoči se je priplazila v sobo ter mu izmaknila listnico in se samokres povrh. Okradenec je takoj naslednje jutro osumil gospodinjico, da mu je odnesla nad 2000 Din. Francko so prijeli šele čez par dni v mestu in je povedala na stražnici, da se je pravkar vrnila iz Novega mesta. Nadaljnja poizvedovanja so tudi imela uspeh in tako so na policiji izvedeli, da si je Francka privoščila z ukradenim denarjem lepo potovanje do Novega mesta, kar z avtomobilom ter je plačala za vožnjo 600 Din.

KULTURNI PREGLED

O „Samsonu in Dalili“

Drevi bo v ljubljanski operi premiera Saint-Saensove opere »Samson in Dalila«.

Saint-Saens je bil kot operni komponist učenec Halevya. S svojim mojstvom deli to usodo, da je samo z enim delom imel trajen uspeh: a »Samsonom« in Dalilo, prav kakor Halevy z »Zidinjco«, Utencem in »čelitelj imata še to skupno potezo, da sta šla oba mimo Wagnerja in njegovega dela. Meyerbeerov vpliv je bil pri obeh tako močan, da skoro ne verujemo letnici prve uprizoritve »Samsona«: 1877, leto, ko so Nemci že imeli »Holandca«, »Tanhäuserja«, »Lohengrina«, »Moistre pevca«, in »Tristana«. Tako malo sledov Wagnerja, kakor pri teh dveh komponistih, ne najdemo niti pri ruskih komponistih te dobe. Sicer je pa to že tradicija Francozo. Njih nacionalno občutje je bilo močnejše kot zunanji vplivi: od Lullyja (poleg Glucka) do Debussyja (poleg R. Straussa) in še naprej do Millhauda in dr. (poleg P. Hindemitha): vedno kaže francoska glasba svojo samobitnost, svoj nacionalni značaj.

Opera »Samson in Dalila« se formalno naslanja na Meyerbeera in Verdija. Prvotno je bila zasnovana kot oratorij, zato spominja posebno v prvem dejanju po svojih zbornih, recitativih in še prav posebno po in-

strumentacijskih domislekih (trompete v arijo Abimeleka) na Händlovo oratorije. V dejanju pa je toliko dramatike, da je ta kar sama zahtevala operno formo, čemur se je skladatelj dolgo upral. Morda bi se bil po neuspehu s svojo prvo opero »La princesse jaune« sploh odvrnil od opere, če mu ne bi Liszt toliko prigovarjal in mu zahteval obljubil uprizoritve »Samsona« v operni obliki. Pariz je sprejel »Samsona« v repertoar šele po Weimaru in Dunaju. Delo ima toliko izvrstnih mest, da je še danes na repertoarju vseh večjih opernih gledališč in na repertoarju gotovo vseh — mezosoprani-stini.

V prvem dejanju je jako lep začetni zbor z ostanitnim motivom v orkestru in veličastno fugo — tožbo zasnujenih Hebrejcev. Potem: Ariozni recitati (Samson in njegov poziv na upor, arija Velikega svečenika, v kateri prekolne Samsona, pa ples filistejskih deklet z interesantnim, skrajno zmernim ritmom in dinamikom (brez gradacij), na kot trio v plesu znana E-dur arija Aalile. Da ne pozabim omeniti še tereta: Dalila, Samson, stari Hebrejec, ki je muzikalno gotovo najlepši del vse opere.

Drugo dejanje vsebuje tri scene: 1. Duet svečenika in Dalile, ki se začne z recitativom in arijo svečenika (v orkestru izpeljan motiv v sinkopiranem ritmu). Isti motiv uporablja komponist v varijanti za na-

slednjo povest Dalile. Scena se konča s kanoniziranim duetom mogočne dramatizirane sile — up na ugonobitve Samsona. Po odhodu svečenika sledi arija masčevanja Dalile mnogo znana s koncertnih podijev. »O Bog, ti izvrši osvelo«: k tej je navezan nastop Samsona.

Duet Samsona in Dalile nas spominja po svoji dolžini in gradaciji Wagnerjevih duetov. Golovo si noben francoski ali italijanski komponist pred »Holandcem« ne bi upal postaviti v opero dueta take dimenzije kot je ta. Izrazito francoska romantična melodika, da mu ne daje svežost, ki izbršite to dolžino. Živahno razgibanemu duetu sledi kot srednji del prekrasna, mnogo peča arija »Sreče odpira se, ko je čulo tvorj glasa«, s katero Dalila že premaga Samsonov odpor. Sledi zadnji del dueta, v katerem hoče Dalila izsiliti iz Samsona, da ji pove, v čem je skrivnost njegove moči. Borba med strastjo in dolžnostjo pri aSamsonu ter med ljubnežjo in zvižnostjo pri Dalili, daje komponistu dovolj prilike za mogočno etopnejevano linijo, ki rase do trenutka, ko Samson omaga in sledi Dalili v njeno hišo. Scena se konča z naskokom filistejskih vojakov na Samsona.

Tretje dejanje ima dve sceni: Samson je ujet in gonil mlinosko kolo. Ta scena je popolnoma oratorijska in vzbuja tožbo osepeljane Samsona, ki mu odgovarja tožba ostalih ujetih Hebrejcev. Druge scena: Svetišče, Dagona, boga Filistejcev. Jitro po znanju nad Samsonom. Mešani zbor. Zasvita se dan. Prihod svečenika in Samsona, katerega

Dalila in zbor zasemehujeta. Vmes globoko občutena tožba Samsona in prošnja, naj mu Jehova zopet vrne vid in moč. Sledeti zbor zasemehovanja je v kontrapunktičnem pogledu miniaturna umetnina. Stigrlasna polifonija z imitacijami, kanoni in kompliciranimi ritmi.

Nato se vrsti velika baletna scena, ki je Saint-Saensu vsaj med Francozi najbolj pripomogla k uspehu in popularnosti. Traja skoraj četrt ure, je zgrajena na orientalnih motivih in izvrstno instrumentirana. Zahvalno molitev Dagonu se začneja s kanonom zboru, končuje pa z mogočnim slavošpevom, po katerem bi moral tudi Samson darovati bogu svojih sovražnikov. Jehova pa mu vrne moč in Samson poruši stebrovje svetišča. Ta prizor je scenično izredno težak, a se je našemu izvrstnemu inecinatorju g. Ulanischevu in višjemu režiserju prof. Šestu jako posrečilo.

Opera »Samson in Dalila« ni bila v Ljubljani že skoraj četrt stoletja na repertoarju, zato bo ta svetovnoznana velika opera pri večini občinstva učinkovala kot novost in bo nedvomno našla ustrezajoči odziv.

Dr. Danilo Svata.

Studija o sodobni demokraciji

Mladi elovenski znanstvenik dr. Gorazd Kušej je pravkar izdal v založbi »Sfinksa« knjigo »Sodobna demokracija. Njene teoretične osnove in praktične oblike«. Spis je prav tehten prispevek k problematiki seda-

nega časa in ga bo vsak razumnik s pridom prečital. Na 70 straneh je pisec obdelal zgoščeno, vendar pa dovolj pregledno in jasno vse temeljne teorije sodobne demokracije in z njihovega zornega kota premo-tril krizo, v katero je zašla praktična demokracija.

Smoter svoje studije je avtor določil takole:

»Namera mi je pokazati v tesnem obsegu načelne probleme demokracije. Ne gre mu za polemiko in ne za dajanje novih smer-nic na podlagi obravnavanega predmeta; tudi ne za sodbo, ali je demokracija edino opraviljiva oblika državne in družbene ureditve, temveč le za to, da pokaže, katera nazorja o človeku in družbi so osnova sodobni demokraciji. Pri tem pa se ne bo spuščal v razmotrivanja o pravilnosti ali nepravilnosti teh nazorov. Posebno zanimiva in značilna za pojem demokracije bo v njem samem ležeča napetost med individualnim in kolektivnim načelom. Ta napetost je hkrati temeljni problem v družbi živečega človeka. Njena kakovost pa daje značaj različnim oblikam demokracije od individualno - liberalne do kolektivno nacionalno, oziroma kolektivno - razredne, kakor ju danes odznavljata posebno nazorno italijanski individualistično usmerjeni fašizem in ruski komunizem, zgrajen po sovjetskem sistemu.«

V svoji studiji avtor predvsem proučuje napetost med individualističnim in kolektivističnim načelom. Nasprotje med obema je bilo tako rekoč položeno že v temelje de-

OPOZARJAMO

da prihodnjo nedeljo »Jutro« ne bo izšlo, zato pa bo izšlo »Jutro« na praznik, v soboto v obsegu in nakladi nedeljske številke.

Naročnike malih oglasov in inseratov prosimo, da naročijo svoje oglase za sobotno številko »Jutra« že danes, najkasneje pa tekom jutrišnjega dneva.

CGLASNI ODDELEK »JUTRA«

Domače vesti

• Banovina za pogorelce. Gospod ban dr. Drago Marušić je naklonil pogorelcem v Borštu pri Rakitnici kot prvo pomoč banovinsko podporo v znesku 10.000 Din.

• Zveza kulturnih društev. Mariborska ZKD bo imela občni zbor v nedeljo ob 10. v gornji dvorani hotela »Orel«. Na vsa. 50 članov naj se odpošljejo po 3 delegati. Polovična vožnja in Maribor in nazaj je dovoljena. — Predavanja pod okriljem ljubljanske ZKD so naslednja: v št. Vidu nad Ljubljano bo drevi ob 20. govoril dr. Stojan Bajič o sodobni Nemčiji; v Mostah bo g. Bučar jutri govoril o potovanju po Dalmaciji in Južni Srbiji; v Velikih Laščah bo inž. Gombač drevi razpravljati o plinski vojni. V nedeljo bodo naslednja predavanja: na Laverici ob 11. prof. Štepišnik o povojni politiki Evrope, na Zidanem mostu ob pol 10. dr. Mihelak o sodobni gospodarski krizi, ob 15.30 pa bo isti govornik predaval v Rajhenburgu o sodobni gospodarski vojni.

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne kakor prostovoljna podpora ali dajatev je za vsakega naročnika »Jutra« nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglava«. Vi še niste naročnik?

• Uspeh naše umetnice. Dunajski listi zelo pohvalno pišejo o nedavnem koncertnem nastopu naše operne pevke g. Vere Majdičeve, ki na Dunaju izpopolnjuje svojo umetniško vzgojo pri znani profesorici petja gosp. Rado-Danielčevi. Kritika zlasti hvali arilo Nedde in Turandote, v katerih je briljant izrazila dramatski, prekrasni sopran Vere Majdičeve.

• Za strojna inženjerja sta bila diplomirana na tehniški fakulteti v Zagrebu z odličnim uspehom Triglavana Boris Exel iz Celja in Kocijančič Boris iz Maribora. Mišduma inženjerstva iskreno čestitamo!

• Izlet subotinskih dijakov v Slovenijo. Absolventi trgovske akademije v Subotici priredijo prihodnji mesec pod vodstvom ravnatelja Josipa Putnika in treh profesorjev izlet v Slovenijo, kjer se bodo zlasti mudili v Ljubljani in na Bledu. V naših krajih ostanejo od 19. do 22. aprila.

• Za izlet Jadranske straže po Sredozemskem morju je že toliko prijav, da je izlet povsem zagotovljen. Samo iz območja ljubljanskega odbora Jadranske straže se je do sedaj prijavilo okrog 70 udeležencev. Izvršni odbor Jadranske straže v Splitu je dostavil ljubljanskemu odboru vsa nadaljnja navodila, osobito pa številke kabin za vse do sedaj prijavljene. Ljubljanski odbor zato obvešča vse prijavitelce, da morejo vpogledati seznam kabin v društveni pisarni. Gledališka ulica 8 vsak dan med 18. in 19. uro. Izvenljubljanskim udeležencem pa bo odbor sporočil številke kabin, kakor hitro prejme tudi etikete za korožce, ki jih mora vsak udeleženec izpolniti pred nastopom potovanja. 24. t. m. se prijave definitivno zaključijo. Glede znižanih pristojbin za pot-

ne liste in glede pribave valut izvršni odbor še ni prejel rešitve.

• Tujsko prometni odsek SPD v Konjicah opozarja vse obiskovalce gospodarskih dnevnov kakor tudi vinske razstave in vinskega sejma v dnevi 25. do 27. t. m. da se z dopisnico zglašijo zaradi udobnega in cenenejšega prenočišča pri tujkoprometnem odseku v Konjicah.

Adria prasek je boljši

• Postavlja zavod. Kr. banska uprava upravnega razgrajanja: Posestniki samosvojih in zakupniki zakupnih ribarskih krajev se opozarjajo, da so po uredbi o ribarstvu odnošno po ribarskem zakonu dolžni redno vlagati ribji zarod v svoje vode. Opazilo se je, da ribarski upravičenci v večini ne posvečajo dovolj pažnje gospodarskemu uspehu postavljenih voda s pomočjo vlaganja, in se zato nujno pozivajo, da naroče zarod najkasneje do 30. t. m. pri banovinskem ribogojnem zavodu v Bohinjski Bistrici, odnošno sporoče kraljevski banski upravi, kje so zarod naročili Kr. banska uprava bo o sistematičnem vlaganju vodila evidenco in bo proti onim, ki dolžnost glede vlaganja ne bodo zadostili, ravnala po zakonitih določilih.

• Službeni list dravske banovine objavlja v 23. letošnji številki: norme za sirovo strešno lepenco; norme za strešno lepenco in plošče za izolacijo ter objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

• Sneg v Beogradu. Na prvi pomladni dan je v Beogradu pošteno snežilo. Termometer, ki je prejšnji dan beležil +27 stopinj R., je 21. marca padel na ničlo. Po desetdnevem lepm in toplem vremenu je bilo mesto po novem snegu videti kakor da se je zima šele pričela.

Beli zobje: Chlorodont

• Stari spomeniki iz rimske dobe. Iz Kumanova poročajo, da so nedavno v okolici izkopali več starih iz rimske dobe. Tako so v januarju odkrili ruševine cerkve iz tretjega stoletja po Kristusu, posvečene Mitri, bogu svetlosti in pravice. Te dni pa je neki seljak izkopel spomenik iz marmorja z napisom iz leta 212. Domneva se, da je na kraju, kjer se danes nahaja Kumanovo, bila v starodavnih časih rimska carinska postaja Lamud.

• Dediči milijonov se ne oglašajo. V Beli cerkvi pri Novem Sadu je leta 1904 umrla vdova Julijana Schmitzova, brez oporoke. Njena zapuščina se je tedaj cenila na 33 milijonov kron. Takoj po njeni smrti se je oglašilo na stotine dedičev in sodišče je imelo mnogo opravka, preden je odredilo, da je sedem dedičev po materinem in pet po očetovem sorodstvu. Nekateri dediči pa se niso mogli izslediti, tako da je sodišče po novinah moralo pozvati dediče, naj se prijavijo. Slednjič bo to zadevo moralo rešiti apelacijsko sodišče v Novem Sadu.

• Neznane dvignili tuji 300.000 Din. V Banjaluki je bila te dni izvršena originalna goljufija z agrarnimi obveznicami. Neke oseba je dvignila znesek 300.000 Din na ime Salih bega Ibrahimbegovića, ki se je pred leti izselil v Turčijo, ni pa še likvidiral svojih posestev, ki se nahajajo v Bosni in so nekatera prišla pod udar agrarne reforme. Ibrahimbegović je bil o nakazilu denarja obveščen ter je prišel iz Brusa, kjer stalno prebiva, na njegovo veliko začudenje pa so mu povedali, da je nekdo že dvignil denar. Oblast je uvedla preiskavo, da se pride zvitemu goljufu na sled.

• Sava je naplavila utopljence. Iz Krškega nam poročajo: V ponedeljek popoldne so šolski otroci v bližini Spodnjega Pijavškega, na desnem bregu Save opazili v vodi truplo neznanega utopljence, kar so takoj javili pristojni oblasti v Krškem, ki je dala truplo preprežati v krško mrtvašnico. Utopljence je bilo 60 let star, 175 cm visok, okroglega obzira, obrit, s kostanjevimi pritriznimi brki in plešast. Na sebi je imel modro letno obleko s dolgiimi hlačami, črn sviter in rjavkasto srajco, na nogah pa samo rjave nogavice. Bil je brez vsakih dokumentov.

Kaj imaš, za zlomka, v mislih, da obraz se ti kar sveti?

»To, kar mi je najbolj v čisti: vino Slamičeve kléti!«

• Tragedija rodbine Aseo se že drugič obravnava pred sodiščem v Solunu Bogatega podjetnika Moisa Asea je septembra lani v nekem solunskem hotelu zabelod njegov 17 letni sin Semtov v jezi in razburjenosti, ker se je hotel oče zaradi mlade beograjske lepote Lale Salevičeve ločiti od matere in rodbine. Sprva je bila tudi mati obtožena skrivne uboja, na prvi razpravi lani v začetku decembra pa je bila obtožba proti njej umaknjena in odgovarja sedaj zaradi uboja očeta samo sin. V obtožnici se tudi ne navaja več, da bi bil njegov zločin izvršen s prevadarko in v namenu. Kot priče so pozvani na razpravo mnogi člani bogate židovske rodbine Aseo iz Skoplja in Soluna.

Ekspresno kavo

za Din 1.50, specialitete v aspien, maslenem testu, sendvičih in slaščicah Vam nudimo

BAR BUFFET — KOŠAK — SLAŠČIČARNA
Prešernova ulica 3967

• Če so Vaši čevlji potrebni popravila, zahtevajte od čevljarja, da Vam jih popravi s Palma gumi usnjem in Palma potpetnikom. S tem boste izdatke za popravilo čevljev zmanjšali.

• Obleke in klobuke kemično čistite, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Damski plašči zadnje novosti

Pred nakupom plašča za pomlad si ogledjte brezobvezno zalogo dunajskih modelov po najnižjih cenah pri

„NOBLESSE“
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta št. 4

Iz Ljubljane

• Ekspozitura oglašnega oddelka »Jutra«, Bežigrad, Tyrševa c. 37., trgovina Rauhner, izpolnjen je že stara želja citateljev »Jutra«, severnega dela Ljubljane, zlasti pa Bežigrada, ki se tako naglo širi, z ustanovitvijo nove ekspoziture oglašnega oddelka »Jutra«, ki začne svoje poslovanje z današnjim dnem. Cenjeni citatelji, zlasti pa oni, ki se poslužujejo »Jutrovega« malega oglašnika v svoje posredovalne namene, lahko od danes naprej dobe naslove malih oglasov in vse druge informacije v novi ekspozituri, kjer lahko tudi naročajo oglase, male oglase, smrtne in druga oznanila, kakor tudi vse druge vrste objav. S tem smo številnim naročnikom oglasov in drugim interesentom severnega dela Ljubljane približali pota v središče mesta. Nova ekspozitura daje vse informacije in naslove oglasov brezplačno, oglašni pa se bodo sprejemali po veljavni tarifi, kakor v vseh ostalih podružnicah »Jutra«. Vabimo citatelje, da se kar najbolj poslužujejo nove ekspoziture in črpaajo mnoge koristi iz »Jutrovega« malega oglašnika in iz oglasov sploh.

Zaloga najlepših damskih plaščev v Ljubljani

A. PAULIN, Kongresni trg št. 5.

• Angleško-jugoslovensko društvo v Ljubljani bo otvorilo začetkom aprila otroški vrtec pod vodstvom gđ. Rude Zidarjeve. Vrtil se bo dvakrat na teden od 10. do 12. ure. Plačalo se bo za vsakega otroka 100 Din mesečno. Prijave se sprejemajo v društvenem lokalu, Rožna ulica 41, vsak tork in petek od 5. do 7. ure.

• Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva za Slovenijo priredi svoje četrti strokovno predavanje jutri ob 18. na državno učiteljsko (Reševala cesta) v fizikalni dvorani v drugem nadstropju. Predavati bo g. prof. Srečko Brodar o alpskem paleolitiku. Obdelati bo današnje stanje tega precej zamotanega problema in pri tem vpletati tudi pomen Potokčeve zijaške za vsa ta vprašanja. To predavanje bo zanimivo tudi za arheologe in zgodovinarje, dasi bo obravnavalo v prvi vrsti splošna vprašanja stare kamene dobe in Alp. Vabljeni so vsi člani in prijatelji sekcije. Vstop prost.

• Namesto cvetja na krsto pokojnega gospe Franje Piškove je daroval g. prof. Anton Lovše 100 Din za mestne uboge.

• Pri odebalelosti, težkočah dihanja, protinu, revmatizmu in boleznih krvnih posod je Saxlehnerjeva naravna grenčica »HUNYADI JANOS« najidealnije sredstvo za pospešitev presnove, obtoka krvi in črevesnih funkcij. Dobiha se v lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem!

ekupnost. Kot edino zdrava podlaga take skupnosti se razkriva nacionalna, torej jezikovna in kulturna zajednica, ki mora imeti določeno mero socialne izravnosti, ki ne dopušča ostrib razrednih razlik.

Demokracija je pisec kot ideja in teorija o državnem ustroju popolna, v svoji realni obliki in funkciji pa kaže vse tiste hibe, ki jih je deležno vsako omejeno človeško početje. Tudi v nji bodo oni, ki so močni, vedno vladali nad tistimi, ki so slabi.

Studiji dr. G. Kušaja je dostavljen ob koncu obešen resumé v francoskem jeziku.

—o—

• Delavsko in nameštensko pravno dr. Stojana Bajiča. Naša pravna književnost je bogatejša za novo, pomembno delo. Te dni bo izšla knjiga dr. Stojana Bajiča »Delavsko in nameštensko pravno«. Objavljala bo na kakih 360 straneh v obliki komentarja k novemu obrtnemu zakonu (seveda samo glede določb o pomožnem osebju) vse naše delovno pravno. To bo prvo delo v vrsti v slovenskem jeziku in poleg tega največje samostojno delo v slovenski in področja civilnega prava. Knjiga bo vsebovala vse naše socialno pravno, upoštevala vsa jugoslovanska literatura, pa tudi vso našo judikaturu o tega področja. Poleg komentarjev k omenjenim določbam se delo osira na vso našo zaščitno zakonodajo in socialno zavarovanje. Avtor je začel pisati svoje delo lani, ko je studiral v Leipzigu in se v otondom »Institut für Arbeitsrecht« posebno bavil z delovnim pravom. Knjiga bo enako dobro

SENZACIJA LJUBLJANE je gostovanje slovitega ženskega pevskega jazz-zbora:

SINGING BABIES

DANES: »ELITNI KINO MATICA«

• Pod okriljem Društva prijateljev poljskega naroda se je vršilo v sredo zvečer v dvorani Delavske zbornice izredno zanimivo predavanje nadzornika g. L. Stiasnega o planinskih turah na Visoke Tatire. Zai, da se naši planinci to pot niso odzvali vabilu društva v zadovoljivem številu in je v dvorani sevala praznina. Večer je otvoril predsednik društva g. dr. Rudolf Molč, ki je pozdravil pičo število udeležencev in naglasil v uvodu, da društvo pravi s tem tudi poljski narodni praznik zaradi gođu poljskega voditelja maršala Josipa Piłsudskega. Nato je predstavil si volasega, nazivlje 70 letom še vedno krepkega predavatelja, ki je splošno znan planinec in izborni poznavalec kraljestva Visokih Tatir. G. Predavatelj je splošno podal zanimiv opis korovja v Čekoslovski in Poljski ter prešel na posamezne ture izvajanjem so poslušalci sledili z vsem zanimanjem in predavatelja nagradili s toplo pohvalo.

• Československa Obce v Ljubljani porada v piatek dne 24. března v restauraci »Zvezda« »Vzpominkov večer«. Začatek plesne o 20. h. Krajane zúčastnět se v hojnem počtu.

• Na prosodno-družabnem večeru »Kreke« v petek 24. t. m. pri Mikliču bodo posbna atrakcija barvaste skioptične slike k Cervantesovom Don Kihotu, o katerem bo predaval g. Podbevšek. Zatem skioptične slike k Mitrovem svetišču onstran Gorjancev. Končno godba. Obeta se zopet prav lep večer. Brez vstopnine.

• V društvu »Tabory« predava drevi ob 20. načelnik Ernest Vargazon o temi »Sodelovanje Slovencev pri pripravah za osvojenje l. 1918«. Predavanje bo v predstobi tovarnice na realki v Vegovi ulici. Pri-dite vsi!

• Centralno akademsko podporno društvo (Kolodvorska ul. 22.), vlnudno prosi vse uprave menz, hotelierje in gostilničarje, ki bi mogli odstopiti kakemu revnemu akademiku brezplačno hrano, da to javijo imenovanemu društvu. Z isto prošnjo se obrača tudi na vse privatnike, ki se morejo vključ vsem težkim razmeram pomagati mladini, da to storo preko imenovanega društva. Upamo na naklonenost in uvidenost naših imovitejših slojev in prosimo blagohotnega odziva.

PROTI SONČNIH PEGAM ORISOL CREME

• Ben Hur. Od jutri dalje bo predvajala ZKD v Elitnem kinu Matici monumentalni filmski umotvor, največji zvočni film sedanjosti »Ben Hur«. V glavni vlozi priklubljeni Ramon Novarro. Zadnja prilika, da si ogledate to gigantsko filmsko delo. Posebno pa opozarjamo, da se predstava v petek zaradi ogromne dolžine filma (3700 m) prične točno ob pol 14. uri.

• Kraljeva organizacija JRKD za sodni okraj bo imela 23. t. m. ob 20. sestanek v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Poročali bodo: dr. Oton Fetič o mestnem proračunu in gospodarstvu, dr. Josip Mihelak o gospodarskih vprašanjih in za sreski odbor dr. Josip Cepuder. Vabljeni vsi člani k polnočestitvi udeležbi.

• Bivši mornarji vojne in trgovske mornarice. Pravilnik mornarske sekcije Jadranske straže je odobren. Sestanek vseh mornarjev bo 24. t. m. ob 20. pri »Sokolcu«. Udeležite se vsi!

• Preporodovci! Danes bo ob 6. popoldne članski sestanek. Udeležba strogo obvezna za one, ki se nameravajo udeležiti pokrajinskega zbora v Mariboru.

• Uduženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov sekcija Ljubljana naznanja, da ima svoj redni občni zbor jutri ob pol 8. zvečer v lastnem lokalu na Kongresnem trgu 1-1 (poslopje Kazine).

• Občni zbor Gospodarskega in izobraževalnega društva za Dvorski okraj bo danes ob 20. v gostilni »Pod lipco na Borštnikovem trgu. Vsi člani in prijatelji društva vlnudno vabljeni.

• Javno telefonsko govorilnico v veči glavne pošte so pred dnevi prestavili, odnošno: postavili so novo kabino za notranjnimi vrati, nasproti blagovne pošte. Nova kabina je precej večja kakor je bila stara in tudi ličneje tapetirana. Telefonski aparat v stari kabini je bil večkrat pokvarjen, ker so ga pač pokvarili v mnogih primerih mladi zaljublenci, ki niso premogli dinarja, pa bi se vendar radi pogovarjali z izvoljenko svojega srca ali narobe, pa so metali v aparat le 25 prake kovanice. Tu pa tam so si skušali pomagati z vžigalicami, posledice takih eksperimentov so pa bile, da se aparata niso mogli poslužiti niti ljudje, ki so hoteli voditi resnejše pogovore.

rabila delodajalec kakor delojemalcem, osobito juristom vseh poklicev in vsem, ki jih zanima jugoslovanska socialna zakonodaja. Izšla bo v založbi Delavske zbornice in se bo dobivala tudi pri »Tiskovni zadruge«.

Razstava »Zoografa« v Beogradu. V beograjskem Umetnostnem paviljonu se je otvorila razstava umetniške skupine »Zoo-grafa«. Ta skupina zastopa v jugoslovanski likovni umetnosti izrazito nacionalno smer v duhu srbskih tradicij. Ima svojo ideologijo, ki sega v čase mladega nacionalističnega gibanja tik pred vojno. Zahteva, da naj umetnost, ki jo zastopajo njeni pristaši, izraža tesno naslonjenost na narod, na srbske tradicije, na ono svojzavenost, ki bo tako pomnožila umetnosti določila po seboj mesto v svetovni umetnosti. Njihovi vzori so v arhitekturi srednjeveških monastirjev, v freskah srednjeveških slikarjev in v miniaturah starih evangelijev. Medtem ko je vsa ostala umetnost pod vplivom zapadnih struj, črpa umetnost »Zoografa« iz bizantsko-srbskega duhovnega vzdušja. Predstavljatelji te posebne skupine v jugoslovanski umetnosti so Zivorad Nastasijević Vasa Pomorišac in Zdravko Sekulić ki dajejo ton tudi sedanjim razstavam v Umetnostnem paviljonu.

Dve mladinski reviji. Šesta številka »Našega roda« je pričela pesmi M. Klopčiča, A. Perica in Utve, pripovedno prozo Oskara Hudalesa, Franceta Bevka, Ivana Primožiča, Eca de Oplerosa, Marije Kme-

• Sentjakobsko-trnovska ženska podružnica ima svoj občni zbor v ponedeljek 27. t. m. ob pol 5. popoldne v družbeni pisarni, Beethovnova ulica 2.

• Razlastitev zemljišč za letališče. Na prošnjo občine D. M. v Polju je razpisana razlastitvena razprava za razlastitev zemljišč, potrebnih v gornji namen. Komisijna razprava bo v sredo, dne 5. aprila, s sestankom komisije ob devetih popoldne pri železniški čuvajnici št. 629 Seznamek zahtevanih zemljišč z imeni razlastitvenec in dotični načrt sta v občinah Devica Marija v Polju in Moste do 4. aprila razgrnjeni v občinskem uradu omenjenih dveh občin, kjer ju morejo udeleženci med uradniki urami vpogledati. Do 3. aprila lahko vložijo vsak udeleženec pri sreskem načelnstvu v Ljubljani usten ali pismen ugovor zoper zahtevano razlastitev.

• Rožna dolina napreduje. Dotim so v spodnjem delu Rožne doline, v bližini železniške proge, že lani dobili kanalizacijo, so morali stanovalci hiš v zgornjem delu pod rožnikom tedaj še potrpeti Letos pa so tudi zgoraj pričeli širiti kanalizacijsko mrežo. Na mnogih novih cestah koplejo številni delavci jarke, ponekod pa urejajo tu in tam še precej zanemarjene alične. Z ureditvijo cest bo mična Rožna dolina še mnogo pridobila na svoji lepoti.

Trenchcoat

najpripravnnejše, moderno in solidno oblačilo za gospode. Že od Din 450.— naprej. Velika izbira površnikov in oblek po meri.

F. LUKIČ, Stritarjeva

• Zjutraj sneg, potem sonce. Zgodnji vstajajoči so si včeraj zjutraj, čim so stopili na ulico, v strašnem začudenju meli oči. Torej je bil jaseen sončen dan, kakor se tudi spodobi, saj je pravkar stopila Vesna oficielno na zemljo. Včeraj pa je bilo nebo zarana popolnoma oblačno, pihala je zjad toplejša, zjad spet mrzla sapa. To pa še ni zadostovalo. Zračni vrtnici so prinesli s seboj na zemljo celo sneg. Nekaj časa je res kar medlo. Snežinke pa so bile drobne in nekam utrujene, menda je burja pobrala snežni prah kar na planinah in bližnjih hribov ter ga prinesla nad Ljubljano. Že okrog 8. pa se je pričelo nebo jasnit, prevladal je sever in spet smo dobili najkrasnejše vreme, čeprav je še vetrovno. Hlad je še nekam občuten, a to ni čudno: planine so vse v snegu, sveža plast snega pa je oblačila tudi na Krimu, Rakitni, na polhovrskem pogorju in vseh višjih hribov ljubljanske okolice.

• Dela ob trimostju se nadaljujejo. Za izpopolnitev trimostja je ob Ljubljani, zlasti na Marijinem trgu potrebnih tudi še nekaj tiakovalnih del. Včeraj so delavci na Marijinem trgu ob prehodu s trga na desni most vivali tiak, ki bo napravljen iz dveh betonskih plošč, med njima pa bo položena asfaltna lepka.

• Vrnjen na trg. Včerajšnji živilski trg je bil spet prav živahen. Prodajalci so pripravili ogromne zaloge sočiva in zelenejave. Posebno veliko je bilo na ponudbo motovlica in regrata, celi koši cvetč, sladkih korenin, belušev in slane robe. Prodajalci sadja so se komaj vzdrželi. Jabolka najtrdnjše vrste: gamborce, rožmarinčice, mošančke si bomo lahko privoščili morda še kaka dva meseca, vsaj tako trdijo prodajalci.

• Avto povzdi konja. Jinoči ob 19. se je pred šolo v Bent Vidu zaletel neki tovorni avto s tako silo v vpreženega konja mesarja Antona Debeljaka iz Dravlj, da mu je dobesedno odtrgal celo levo stran trebuha. Konja so morali na mrtvo ubiti, tovorni avto pa je nepoznan zdrvel dalje. Orotniki poizvedujejo za njim, tembolj ker je mesar Debeljak zaradi umikanja pred njim domala povozil dve ljubljanski dami, ki sta stopali po cestnem pločniku.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 2730

Danes ob 4., 7. in 9. uri

„Železna maska“

Po A. Dumasovem romanu!
DOUGLAS FAIRBANKS

Najnižje cene Din 2.—, 4.—, 6.—

• Zvočni kino Ideal“
Samo še danes sijajna saloigra
Buster na fronti
V glavni vlogi
Buster Keaton
Kot dopolnilo nov »Foxove zvočni tednik
Ob 4., 7. in 9. uri zvečer

mokracije, je torej vključeno v njo samo. Demokracija je po svojem jedru spoznanje, da je državna oblast in sila le narodova last in da si morajo ljudje urediti svoje družbeno sožitje na nekih umstveno ustvarjenih temeljih. Družbena pogodba, kontrast social (po Rousseauju) je osnova vsake demokracije. Socialna demokracija pa se je razvila enakšno z racionalizmom in liberalizmom in je sprejela vse tudi doktrino o individualni svobodi, o osebnosti. Kot demokracija pa je morala obenem prevzeti skrb za skupnostne interese. Posameznik se je skušal v demokraciji čim bolj ostreli skupnostnih vezi in demokratska praksa mu je morala pri tem pomagati, hkrati pa je morala demokraciji kot vlada večine posameznika omejevati. Ta razpor je ustvaril napetost že v samem ideinem razvoju leokracije. Še bolj pa v njeni praksi. Napetost naj čutimo osebno v svobodi in potreba skupnosti: je povzročila krize demokracije: čisto je demokracija prešla v nove oblike spredbe: nove urejenege srčija, kakor jih kažeta fašistična in komunistična država. Pisev torej vidi v teh dveh, demokracijo na videz zaničujočih državah, odnosno družbenih oblikah samo dva nova izrastka na istem demokracijem deblu.

Dr. Kušaj zasledja v svoji studiji s prodnim, teoretično dobro podprt, prvenstveno iz državoslovia izhajajočim pogledom najširše linije zapletenega reševanja osnovnega demokratskega problema: uravnoteženje posameznikove svobode a skupnostni interesi države in družbe. Kaže

nam, kakšne teoretične in praktične težkoče so nastale na stopnji tako zvane liberalne demokracije (z liberalizmom prežete »družbene pogodbe«), ki ji je bilo najvišje načelo svoboda posameznika in ki je to pogodbilo prilagojevala poedincu v škodo skupnosti. Zanimiva je med drugim ugotovitev, da šele danes razumemo v polnem obsegu one točke v Rousseaujevem »Contrat sociale«, ki so jih demokratsko - liberalni ideologi 19. stoletja označevali kot samovoljne, in ne logične. Za razliko od Montesquieja, ki je presojal demokracijo liberalno - individualistično, je Rousseau že tedaj gledal na njene probleme a skupnostnega (kolektivističnega) vidika.

Razvoj demokratskih idej se iz faze individualistične, liberalne demokracije pomika v skupnostno demokracijo, ki se svetovno nazorsko loči v nacionalno (fašizem) in razredno (komunizem!). Družbena pogodba kot osnova gledanja na državo in družbo pa ostaja slei ko prej in ž njo tudi demokracija: razlike so se zaostrile pri tolmačenju te pogodbe. V medesebojni borbi liberalnega, nacionalnega in razrednega tolmačenja družbene pogodbe se razvija današnja izredno težka in potresna doba.

Pisec sklepa: »Vse dognanja pa kažejo na to, da leži povoljna rešitev problema osebnosti kot sodbene i etične i politične zahteve samo v smeri polatanege skupnostne čute poedincev, ne pa v anarhični težnji čim večje osebne avtonomije. Tu se razkriva življenjski pomen umetne državljanke tor politične vzgoje i za poedince i za državno

tove i. dr. Anton Podbevšek prikazuje življenje in delo slikarja Božidarja Jakca, dr. Oskar Reya pa pripoveduje o Spitzbergh in meji večnega ledu. Ilustratorja sta Jakac in Tine Kos. — Druga številka »Raz-crova« je obsevala najzanimivejšo zgodovinsko povest Ilke Vastetove »Zaklad v Emoni, članek I. Matičiča o črni umetnosti, V. Mazjaja potopis »V paradizi švicarskih Alp«, Terezije Dolder »Samaritanke«, praktično poučne prispevke Boža Račeca, Drag. Humka in ostlo drugega poučnega gradiva.

Knut Hamsun, Viktorija. Zgodba o ljubzni. Poslovenil Ludvik Mrzel. (Izdala založba »Prijatelj« v Ljubljani). — Knut Hamsun že zavzema v slovenski prevodni književnosti mesto, ki mu gre po njegovem slovesu v sodobni svetovni literaturi. Opaža se viden vpliv velikega norveškega romani-pisa na naše mlade pripovednike. Prevodi njegovih spisov sodijo med najbolj čitane knjige pri nas. Doslej smo dobili knjige: »Gladi«, »Blazogelov zemlje«, »Panac in »Potopuha«, sedaj se je pridružila še nežna ljubzenska povest »Viktorija«. Ne dvomimo, da bo tudi ta knjiga ogrela številne častilce Hamsuna in pridobila še novih Prevod je lep, sočen; Mrzel je za opravil z razumevanjem in ljubeznijo, saj ima sam v Hamsunovem slogu enega svojih literarnih vzorov. Založba »Prij

Iz Celja

e. Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek zvečer je predaval v risarici meščanske šole g. inž. Janko Čuček o industriji sladkorja v Jugoslaviji. Predavatelj, ki je bil nameščen v veliki sladkorni tovarni na državno posestvo Belje, je razložil ves potek pri pridobivanju sladkorja iz pese od trenutka, ko pripeljejo peso v tovarno pa vse do prevzema sladkorja po finančnih organih. Predavanje, ki so ga spremljale ranog skopične slike, je bilo temeljito in zanimivo, a je bilo zaradi naliva slabo obiskano in se bo zato o prihodnosti ponovilo.

e. Število brezposelnih pada. Iz zadnjih statistik ekspoziture borze dela je razvidno, da brezposelnost v zadnjih tednih polajuje. Dočim je bilo pri celjski ekspozituri 19. t. m. prijavljenih še 1306 brezposelnih (1138 moških in 168 žensk), je število do 29. t. m. padlo na 1270 (1133 moških in 137 žensk). Od 10. do 20. t. m. se je na novo prijavilo 79 brezposelnih (67 moških in 12 žensk), posredovanih pa je bilo izvršenih 86 (za 68 moških in 18 žensk).

e. Prošnje za rekrutovanje v Celju. Mestno načelnost opozarja one mladenčice, ki niso pristojni v občini na ozemlju celjskega vojaškega okrožja, a stanujejo v Celju in žele biti tu pregledani, da vložijo začetne 5 Din kolikove prošnje do 15. aprila na mestnem načelniku.

e. Nesreča rekruta. Med rekruti, ki so prispeli v nedeljo v Celje zaradi odsluženja kadrovskega roka, je bil tudi 21 letni Viktor Grlic, sin trgovca iz Vač pri Litiji. Grlic je imel smolo, da mu je padel kovček na levo nogo in mu občutno poškodoval golenico.

e. Pisarna pokojnega dr. Božiča. Odbor advokatske zbornice v Ljubljani je postavil dr. Karla Laznika, odvetnika v Celju, za prevzemnika pisarne pokojnega dr. Antona Božiča.

e. Reklama v avtobusih. Celjski mestni svetobna namerava oddati v svojih vozovih prostor ob stenah in ob galerijah na strelu v reklamne vrste. Priprave zbira od konca marca pisarna avtobusov v magistratnem poslopiju, kjer se dobijo tudi potrebne informacije.

e. Stavbna zadruga državnih uslužbenecov v Celju sklicuje svoj redni občni zbor, ki se bo vršil danes ob 20.30 v restavracijskih prostorih Nabavljajne zadruge v Celju z občinskimi dnevnimi redom.

e. Elitni kino Union. Danes ob pol 17. in pol 21. zvočna opereta »Dva srečna dneva« in tri zvočne predigre.

Iz Maribora

a. Zanimiva simulanka v celjski Bogoljubovi. V torek zvečer je odigral svetovni šahovski mojster Bogoljubov v veliki restavracijski dvorani hotela »Orel« v Mariboru simulanko proti 21 mariborskim šahistom. Zanimanje za igro, ki je trajala 3 in pol ure, je bilo v vsej mariborski javnosti ogromno ter je bila prostorna dvorana neprestano polna navdušenih gledalcev. Prvo igro je dobil Bogoljubov okrog 10. ure zvečer po treh urah igranja pa je imel že 15 zmag. Končni rezultat simulanke je bil naslednji: dobil je Bogoljubov 27 iger, izgubil je 3 (proti ravmatelju g. Poljanca, dijaku g. Guzmiku in šoferju g. Radolcu, dočim je proti g. šavliju remiziral.

a. Vazna socialna ustanova. V okviru ekspoziture OUZD v Mariboru so ustanovili delojemalci in delodajalci postajo za socialno skrb rekondicijentnih delavcev kot poseben oddelek ekspoziture, ki ima značaj popolnoma samostojnega sklada. Ta skrbstvena postaja bo pričela posloovati že 1. aprila t. l. Nedvomno je to v sedanjih časih najpotrebnejša ustanova. Kuratorji te postaje bodo agilni društveni in humanitarni delavci, višji državni tožilec g. dr. Jandić.

a. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Mariboru vabi članstvo na strokovno zborovanje skupno z Društvom zasebnih in avtonomnih nameščenecov v Mariboru, ki se bo vršil jutri v dvorani beljanske zbornice palače OUZD II. nadstropje. Poročila bodo delegati Zveze društev privatnih nameščenecov, Pokojninskega združenja, Bolniške blaginje, Delavske zbornice itd. iz Ljubljane, Celja in Maribora. Polnočevilna udeležba je obvezna. Odbor.

a. Ljudska univerza. Jutri bo predaval g. dr. Reyc, docenta ljubljanske univerze, o njegovih afriških turah po visokem Atlasu. Z zanimivimi skopičnimi slikami. V soboto 25. t. m. ob 11. dopoldne pa bo pod oklajem »Ljudske univerze« otvoritev razstave slovenske moderne umetnosti v veliki kazinski dvorani. Svoja dela bodo razstavili prvi zastopniki slovenskega modernega slikarstva, kiparstva in grafike. K otvoritvi bo prispel tudi senior slovenskih upodabljalov, čih umetnikov g. Rihard Jakopič.

a. Nesreča pri delu. Pri montiranju stroja v neki delavnici je prišel predvečer najhujši poudarek z česno roko v stroj 30 letni monter Andrej Wahleig iz Stuttgarta. Stroj mu je zmečkal dva prsta in so ga morali poklicani reševalci prepeljati v tujakojno bolnišnico.

a. Triperčna deteljska gre po svetu. V ponedeljek so pobegnili s svojih domov in se podali neznanom kam po svetu 17 letna Justina Koglerjeva, 16 letna Mimika Lovčeva in neka 17 letni čevljarški pomočnik, vsi trije doma v Studencih pri Mariboru. Ker neizkušeni Ahasverji niso vzele na pot nobene prtljage ali sredstev, najbrže ne bodo prišli daleč. Komur je o beguncih kaj znanega, naj to sporoči orožniški postaji v Studencih.

a. Dva domača kulturna zvočna filma se bosta predvajala oanes popoldne v Grajskem kinu ob 15 uri za novinarje, zastopnike oblasti in tujakojne industrijske-interesente. Predvajala se bosta »Bela Ljubljana« in »Jesenice KID«.

Gospodarstvo

Ameriška bančna kriza je premagana

V izredno kratkem času se je v svojih glavnih osnovah pomirila ameriška bančna kriza, ki je trajala dobre tri tedne in zanašala v ameriško gospodarstvo panično razpoloženje. Ni še sicer vseh slabosti konec, ali premišljeni ukrepi ameriške vlade, ki so bili doslej zelo uspešni, bodo tudi v bodoče učinkoviti. Razen nekaj zavodov, ki pri taki katastrofi morajo postati žrtve, poslušajo zdaj že vse banke pretično normalno.

Obehem z rešitvijo bančne krize so v glavnem minile tudi nevarnosti za dolar. Devizni promet je sicer še omejen in nadzorovan. Ti in podobni ukrepi pa očitno ne gredo toliko za tem, da bi se ovrnil izvoz tujih valut, kar bi za Ameriko bilo še zlasti, nego hočejo preprečiti beg ameriškega kapitala. Ta strah je pa tudi vedno manjši. Kako učinkovita je valutna politika ameriške vlade, nam zlasti kaže primer vladnega nastopa proti nim, ki so začeli kupiti doma zlato. Z grožnjami drakonskih kazni se je doseglo, da so ljudje zopet oddali za okrog 400 milijonov dolarjev zlatih kovancev, to je okroglo dviglo, kolikor jih je prebivalstvo dvignilo od nastopa krize pri Federalnih rezervnih bankah in pri zakladnem uradu. Posebno jasn dokaz vračajočega se zaupanja v ameriško valuto pa je dejstvo, da je dolar pokazal ob zopetni oficielni uvedbi notranja čvrsta tendenco.

Zopetna otvoritev newyorške borze sredi preteklega tedna se je tudi začela z ugodnimi pogoji in so efekti močno poskočili. Promet je bil tako obsežen, kakor ga že davno ni zabeležila newyorška borza. Nekateri industrijski papirji so se dvignili prvoga borznega dne za preko 20 odst. nad notice zadnjega dneva pred zatvoritvijo borze. Naslednje dni je sicer naraščanje tečajev v glavnem prenehalo, vendar do kakšnih znatnejših padcev ni prišlo. Porast industrijskih vrednot je znašal ob koncu tedna povprečno 18 odst., a železniskih 13 odst. nasproti stanju pred zatvoritvijo borze.

se bodo udeležili zastopniki Bolgarije, Estonije, Jugoslavije, Poljske, Rumunije, Madžarske in Češkoslovaške. V glavnem se bo za konferenco razpravljalo o nasvetih konferenc v Stresi. Vsa ta vprašanja, zlasti preferenčni sistem, se aktualna tudi zaradi tega, ker obstaja namera, da bi jih spravi v razpravo tudi na londonski svetovni gospodarski konferenci.

— Ameriška za pogajanja z dunavskimi državami glede omejitve žitne produkcije. Ameriška vlada se želi po vesti iz New Yorka glede svojih načrtov za omejitve svetovne žitne produkcije že pred svetovno konferenco pogajati s srednjeevropskimi in dunavskimi žitnodavnimi državami. Zedinjenim državam gre za to, da bi v ton vprašanja na svetovni gospodarski konferenci skupno stopale z omejitvami državami.

— Češkoslovaška industrija in 40 urni delovni teden. Iz Prage poročajo: Na glavni skupščini zapadnočeške skupine Zveze industrijcev je govoril predsednik Weisberger o položaju industrije in se zavzemal za uvedbo 40 urnega delovnega tedna z istočasnim znižanjem delavnih mezd. Pri dosedanjem stanju tehnike je po Weisbergerjevemu mnenju nemogoče, celo v dobi konjunkturalne zaposlitve vse brezposelne, zaradi česar je edini izhod iz tega kritičnega stanja kraščenje delovnega časa.

— Nemški izvoz se bori z naraščajočimi težavami. Tako čitamo v raznih nemških listih. Zlasti je hud konkurenčni boj nemškega blaga z angleškim, ki izpodriva svojega tekmeča na svetovnem trgu. Konkurenčni sposobnost angleškega blaga je zlasti pridobila s padcem funta šterlinga. Splošno je bilo misliti, da bo prednost, ki so jo bili deležni angleški izvozniki zaradi oslavitve funta, kmalu minila z dvigom angleških cen. Toda angleške cene se niso dvignile. V novejšem času si pa Nemčija sama s svojo avtarkično gospodarsko politiko, ki duši uvoz kmetijskega blaga, zapira izvoz svoje industrijske produkcije v agrarne države.

— Češkoslovaška — nemški devizni konflikt. Češkoslovaška vlada je obvestila

Tako vreme škoduje Vaši koži!

Vendar se prav lahko obvarujete z Nivea-kremo! Nadrinite si temeljito vsak večer pa tudi podnevi, preden gresite na prosto, roke in obraz z Nivea-kremo. Tako vam ostanе koža nežna in prožna, odporna proti vetru in vremenu ter dobi ono milino in svežost, ki jo vsi tako ljubimo pri mladini.

Sami dobro veste: nobene druge kreme ni, ki bi vsebovala eucrit in zato se Nivea-krema ne da nadomestiti.

NIVEA-KREM: V dozah od Din. 6.—, 12.—, 25.—
V tubah od Din. 12.— in Din. 17.—

Gospodarske vesti

— Sošvet Mestne hranilnice Ljubljanske.

Ban dravske banovine g. dr. Drago Marušić je postavil z odlokom z dne 28. februaria za gerenta Mestni hranilnici ljubljanske senatorja Ivana Hribarja in imenoval z odlokom z dne 17. t. m. v ožji sošvet g. trgovca in posestnika Josipa Okupa, upokojenega profesorja dr. Pavla Pestmika, lekarnarja in posestnika mg. Riharda Sušnika, podjetnika in posestnika Josipa Turka in trgovca in posestnika Miroslava Urbasa. — Razen tega je g. ban imenoval tudi širši sošvet, v katerem so poleg navedenih še g. ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinjec, posestnik Ivan Dachs, upokojeni uradnik in posestnik Ivan Frelih, upokojeni profesor Evgen Jarc, odvetnik dr. Ridoj Krivic, trgovec in posestnik Evgen Lovšin, upokojeni veliki župan dr. Miroslav Lukan, trgovec in posestnik Fran Medic, trgovski poslovodja Zane Mrkavac, upokojeni gimnazijski ravnatelj dr. Josip Pipenbacher, predsednik apelacijskega sodišča v pokoju dr. Anton Rogina, trgovec in posestnik Viktor Rohrmann, trgovec in posestnik A'bin Smerkolj, trgovec in posestnik Josip Verič, trgovec in posestnik Stane Vidmar, vsi v Ljubljani.

— Anketa tarifnega odbora v Zagrebu, ki je obravnavala tarife za kmetijske prideleke in predelke, je med drugim sklenila naslednje predloge: za krompir naj ostane sedanja tarifa; za orehe naj se zniža tarifa na prejšnjo postavko za notranji promet, a za izvoz naj bo posebna tarifa; tarifa za seno in slamo naj se diferencira in zniža, a obenem je potrebna izvozna tarifa za seno (glede na izvoz v Avstrijo, Češkoslovaško in Madžarsko). Pri slami je treba tarifo za notranji promet znižati na 50% tarife za seno; tarifa za mleko naj se zniža izpod dosedanje postavke zaradi znižanja cene mleka; za oljno semeje se zahteva najnižja postavka. Postavke za šadje in živilo se niso pretresale, ker ni bilo prisotnih zastopnikov za to proizvođa.

— Na plenarni seji zagrebške Trgovinsko-industrijske zbornice, ki se je vršila 20. t. m. se je staval tudi predlog, naj se v današnjih hudih časih najenergičnejše zatve vsak poizkus, ki bi šel za nadaljnji celnejem gospodarstva z ustanovitvijo novih zbornic in organizacij. Za predlog so glasovali vsi zbornični svetniki razen zastopkovi industrije, ki so se glasovanju odrekli. Od prejšnje skupne zagrebške zbornice so se kakor znano obrtniki že izločili in ustanovili svojo zbornico, kar se je na seji tudi obravnavalo glede na razmerno delitev imovine in obveznosti prejšnje skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Na seji so se dalje obravnavala nova pravila in se je sklenila likvidacija zborničnega zavoda za pospeševanje obrti, ker nova Obrtna zbornica ni vojna, prevzeti ta zavod.

— Konferenca kmetijskih držav v Bukarešti. Dne 28. aprila se bo vršila v Bukarešti vsakoletna konferenca kmetijskih držav Srednje in Vzhodne Evrope, katere

zastopnika nemškega poslanstva v Pragi, da se v načelu pripravljeno za pogajanja z Nemčijo. Ker pa se nemško povabilo nanaša samo na pogajanja o ureditvi plačilnega prometa in ni o blagovnem prometu v povabilu nikakega govora, si je Češkoslovaška še pridržala stališče, ki ga naj zavzame k povabilu. Vlada se bo še posvetovala z gospodarskimi korporacijami in je pričakovati, da bo naposled sprejela povabilo in da se v naslednjih dneh napoti v Berlin za pogajanja določena delegacija.

— Pričetek avstrijsko — češkoslovaških gospodarskih pogajanj. Včeraj je prispela na Dunaj češkoslovaška delegacija pod vodstvom pooblaščenega ministra dr. Friedmanna, da nadaljuje pred časom prekinjena gospodarska pogajanja.

— Dovož parkljevcev v Jugoslovnsko cono v Solunu je zopet dovoljen. Ker v coni ni več slinavke in parkljevke. Nakladalne postaje smejo zopet sprejemati živino za našo cono v Solunu.

— Konkurz je razglašen o zapuščini po Jelacinu Ivanu starejšem, trgovcu v Ljubljani (prvi zbor upok. pov. pri okrožnem sodišču v Ljubljani, soba 140., 24. t. m. ob 9. dopoldne; oglasitveni rok do 22. aprila; ugotovljeni narok 29. aprila ob 9. dopoldne).

— Odpravljen je konkurz o Repatu Francu, mesarju v Marenbergu, ker je bila razdeljena vsa masa.

— Posebni ugotovljeni narok je odrejen v zadevi tvrdke Kuhar in Horvat v Mariboru na dan 30. t. m. ob 11. pri okrožnem sodišču v Mariboru, in sicer za preizkušnjo je naknadno prijavljenih in do naroka morda še ne prijavljenih terjatev.

— Dobava. Prometno-komercialni oddelek železniške direkcije v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 100 kg žitne vrvi, 500 kg žgane mize, 300 kg žitnikov in 30 kg kositra. Pogoji so na vpogled pri oddelku.

Borze

22. marca.

Na ljubljanski borzi so popustile devize na Amsterdam, Bruselj, London in Pariz, a krepkejši so Berlin, New York, Praga in Trst. Curih neizpremenjen, Avstrijski šiling se je zaključil v privatnem kliringu po 9 Din.

Na zagrebškem efektm tržišču Voja škoda ni zabeležila znatnejših izprememb. Isto velja za ostale državne vrednote. Za kaso se je zaključila Voja škoda po 131.50 in 183. Delje so zabeležili zaključki: 7 odst. Blair po 35, 8 odst. Blair p. 37.50 in 7 odst. posojilo Državne hipotekarne po 40. Od industrijskih vrednot ima zaključek Sečera Osijski po 90, od ocnih pa Privilegirana agrarna po 223 in 226. Ta vrednota je bila zopet večja. V Beogradu se je ponujal avstrijski šiling po 8.50, grški boni pa so notirali 37 do 38.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2314.85 — 2326.21, Berlin 1365.14 — 1375.94, Bruselj 801.91 — 805.85, Curih 1108.35 — 1118.85, London 196.26 — 197.96, New York 5723.53 — 5751.79, — Pariz 225.54 — 226.66, Praga 170.67 — 171.53, Trst 295.46 — 297.84.

Zagreb. Amsterdam 2314.29 — 2325.65, Berlin 1365.14 — 1375.94, Bruselj 801.91 do 805.85, London 196.35 — 197.95, Milan 203.06 — 206.46, New York 5723.53 do 5731.79, ček 5701.53 — 5729.79, Pariz 225.54 do 226.66, Praga 170.67 — 171.53, Curih 1108.35 — 1118.85.

Curih. Pariz 20.3525, London 17.72, New York 518.875, Bruselj 72.375, Milan 26.70, Madrid 43.90, Amsterdam 208.75, Berlin 123.35, Dunaj 72.91 (58.30), Sofija 8.70, Praga 15.40, Varšava 38, Alene 2.96, Bukarešta 3.03.

Effekti.

Ljubljana. Voja škoda 182 — 184, 7% investicijsko 43 — 44, 8% Blair 37.50 do 30.50, 7% Blair 35 — 37, Trbovlje 140—150.

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda za kaso 181—183, za april 178—181, 7 odst. investicijsko 43 denar, 4 odst. agrarne 23—24.25, 7 odst. Blair 34—35, 8 odst. Blair 37—39, 7 odst. posojilo Državne hipotekarne 39.50—42, 6 odst. begluške 30 denar; industrijske vrednote: Impek 55 denar; Sečera Osijski 90—95, Trbovlje 125—130; bančne vrednote: Narodna 3600 blago, Privilegirana agrarna 221—223.

Beograd. Voja škoda promptna 182 in 179 zaključka, 7 odst. investicijsko 42.50 in 43 zaključka, 6 odst. begluške 31.50 zaključek, 4 odst. agrarne 23.50 blago, 7 odst. posojilo Državne hipotekarne 42 blago, Narodna 3345 in 3340 zaključka, Privilegirana agrarna 193 in 191 zaključka.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 14.10, Staats-eisenbahnges. 13.55, Trboveljska 15.30, Alpine-Montan. 11.70, Sečera 16.75.

Borzna tržišča

21TO

+ Chicago (22. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 51.25, za julij 51.75, za september 52.75; turščica: za maj 27.75, za julij 29.75, za september 31.625; oves: za maj 18, za maj 36.625.

+ Winnipeg (22. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 49.375, za julij 51, za oktober 52.625.

+ Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendence za žito neizpremenjena. Nadijo se: pšenica (mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 76 kg 275 — 277.50; banatska 77 kg 277.50 — 280; turščica (mlevska vozina, slov. postaja, plačilo 30 dni): čas ormerno suba, promptna 115 — 117.50; za mare 120 — 122.50; moka (mlevska vozina, slovenska postaja, plačilo 30 dni): baška 40, 450 — 455; banatska, 40g 460 do 465.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendence mlina. Prometa je bilo 33 vagonov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor, omernebaška, baška polska, sremska 217.50—220; banatska 215—217.50. Turščica: baška, sremska garant. 62—64; za april, maj, junij 68—70; banatska garant. 61—63. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg 102.50—107.50; pomladni, 66/67 kg 107.50 do 112.50. Oves: baški in sremski 98 — 102, 110—115; pomladni, 66/67 kg 117.50 do 122.50. Oves: baški in sremski 98—102. Moka: baški in banatska, 40g 110—115; 350 — 365; 42 330—345; 45 310—325; 46 295 — 295; 47 190 — 200; 48 72.50 — 75.

Otrobi: baški in sremski, v jutastih vrečah 62.50—65, banatski, v jutastih vrečah 60 — 62.50. Pšol: baški in sremski beli brez vreč 107.50 — 110.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 23. Dne z zelenimi klobuki. B. Petek, 24. Zaprto.

Sobota, 25. Krog s kredo. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 23. Samson in Dalila. Premiera. D. Petek, 24. Zaprto.

Sobota, 25. ob 15. Pri belem konjliku. Izven. Znižane cene. — Ob 20. Proslava materinskega dne. Izven.

Nedelja, 26. Erika. Izven. Znižane cene.

Is drame. Abonentni reda B imajo dramsko predstavo danes, ne kakor je bilo prvotno javljeno. Uprižori se izvršna francoska komedija »Dane z zelenimi klobuki«. — Premiera »Hamlet« je preložena na sredo prihodnjega tedna. — »Krog s kredo«, izvršna drama pesnika Klabunda, ki je bila pred dvema sezonoma z izrednim uspehom igrana na našem odru, pride v repertoar na praznik 25. t. m.

Premiera opere »Samson in Dalila« bo drevi. Dalilo poje g. Thierryjeva, Samsona g. Marček. Veliki duhoven Dagona je g. Primožič, starega Hebraja poje g. Betetto, satrapa Abimeleha g. Rus Marjan. V ostalih ulogah nastopijo gg. Rus Josip, Drmot in Driga. Popolnoma nove dekoracije so napravljene po osnutkih scenografa g. Uljašičeva v gledališki skali pod vodstvom g. Skruznega, deloma novi kostumi pa pod vodstvom g. Polaka v gledališki krojačnici. Muzikalno stran opere je naštetil kapelnik dr. Svara. Režija je prof. Sestova. Dejanje se vrši v Palestini leta 1550. Pred Kristusovim rojstvom. »Samson in Dalila« je najbolj znana in najbolj igrana Saint-Saensova opera. Na repertoarju jo imajo vse gledališča vse Srednje Evrope. Premiera je za red D.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.15.

Sobota, 25. Študentje smo.

Nedelja, 26. Študentje smo.

Študentje smo... To vlezabavno opereto Metke in Danila Bučarja bo uprizorilo Šentjakobsko gledališče prvič v tej sezoni v soboto, dne 25. marca. Šentjakobčani so opereto nanovo naštetirali. g. Danilo Bučar in jo priredil za večji jazz - orkester. Pri predstavi je zaposlen skoraj vse igralni ansambel, sodelujejo pa še člani »Zvonovca« okleta, jazz-orkester Sokola I. in mešan zbor. Dirizira g. Danilo Bučar. Občinstvo opozarjamo, da bo začetek predstave točno ob 20.15 ter med izvajanjem vstop v dvorano ne bo dovoljen. Vstopnice bodo na razpolago od petka dalje od 10. do 12. in od 15. do 17. pri dnevi blagajni v Mestnem domu. V nedeljo se opereta ponovi.

MARIORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 23. Zaprto.

Petek, 24. Zaprto. (Generalna).

Sobota, 25. Orfej v podzemlju. Premiera.

Orfeja v podzemlju bodo uprizorili prvič v soboto, 25. t. m. Ta burleska opereta v štirih slikah spada med najboljše dela plovdivitega skladatelja J. Offenbacha ter se odlikuje po melodiozni klasični muziki ter zabavni, na današnje dobo prirojeni vsebini.

ni. Režira J. Povhe kot gost, dirigira kapelnik Herzog. Zasedba: Evridika — Udovičeva, Diana — Gorinskova, javno mnenje — Barbičeva, Juno — Zakrajškova, Venia — Starčeva, Cupido — Savinova, hišnica — Dragutinovičeva, Aristes in Pluto — Suncin, Jupiter — Kovič P., Orfej — Medven, Styx — Hasberger, Mars — Gorinšek, Merkur — Karasovič in Morfej — Skrbinsk. Ker je to zadnja glasbena premiera letošnje sezone, opozarjamo na to zlasti lastniške blokov.

Dogodki za mejo

Tudi slovenski radio prepovedan

Povsod po naši deželi poslušajo ljudje sila radi ljubljansko radijsko postajo že zaradi tega, ker jim je skoraj edini vir novic, kaj so vsi časopisi in knjige prepovedane ali zaplenjene, posebno pa še zaradi tega, ker čujejo tako skoraj nemoteno našo besedo in slovenske prestonice. Fasti, stične oblasti se imela zaradi radija in slovenskega prenosa silno mnogo opraviha in skrb. Narodnikom radija so zabavale, da ne smejo pod nobenim pogojem poslušati ljubljanske postaje. Potrebna dovoljenja so dajale le ljudem, ki so se jim zdeli že dovolj »poitalijanci« toda bilo je vse zaman. V sleherni boljši podeželski gostinji so si ljudje nabavili aparate in poslušali ljubljansko postajo, kadarkoli je bila prilika in ni bilo v bližini katerega fascističnega ovaduha. Zaradi tega so ponekod dosedaj razni radiotelegrafisti v svojem delokrogu, kolikor je bilo mogoče, motili ljubljansko val, maršakateremu gostilničarju pa so karabinjerji kratkoma zaplenili aparat.

Na Tolminskem so ljudje s posebnim veseljem poslušali ljubljansko postajo, ki se je v tolminskih hribih izredno dobro čula. Te dni pa so, kakor znano, instalirali na tolminski policiji, ki ima svoje prostore v Tirardovi hiši, oddajno radiopostajo, za katero se je komisar Blochi že nekaj mesecev vneto potegoval. Radiotelegrafist je sproti točno obveščen o ljubljanskem prenosih ter ima nalog, da v čim večji meri moti vsa poročila, predavanja in sploh vse razen govt glasbe. In zares se v poslednjih dneh v Tolmini in okolici čuje v času, ko oddaja ljubljanska postaja svoja poročila, samo piskanje in škripanje. Za Tolmince je to nov hud udarec, ki ga bodo le s težavo prenesli.

Vojaške gradnje in lov za voluhni

Ni se še dobro otajal smeg, ko so po Tolminskem spet z vso naglico pričeli nadaljevati vojaške gradnje. Pri novih voluhnicah in utrdbah okrog Tolmina, pa tudi na Poljanah pri Sv. Luciji je delo že v polnem teku. V ljubljansko vojašnico dovažajo teden za tednom nove topove,

Iz življenja in sveta

Angleški ministrski predsednik v Rimu

V soboto se je pripeljal angleški ministrski predsednik Mac Donald z letalom v Rim, kjer se je razgovarjal z Mussolinijem o mednarodni politiki. Slika kaže sprejem Mac Donalda na rimskem letališču. Vstrie z angleškim državnikom koraka Mussolini, za njima gre letalski minister Balbo

Dežele večne pomladi

Tenerifa, Tasmanija in Novi Zeland

Vodna površina se težje segreje, a tudi težje ohladi nego kopna površina. To dejstvo ustvarja v deželah ob morju, zlasti na otokih neko izenačenost v temperaturi, ki je v zvezi s pomanjkanjem prahu zdravju zelo koristna.

Takšnih klimatičnih rajev, doželi bolj ali manj izrazite večne pomladi je na zemlji dovolj, žal pa so od naših krajev precej oddaljeni. Znan je n. pr. angleški otok Wight v Rokavskem prelivu, za katerega bi bilo sicer pretirano trditi, da vlada na njem večna pomlad, vendar je med njegovim milim in zdravim podnebjem sosednjih angleških ter kontinentalnih ozemelj razlika kakor dan in noč.

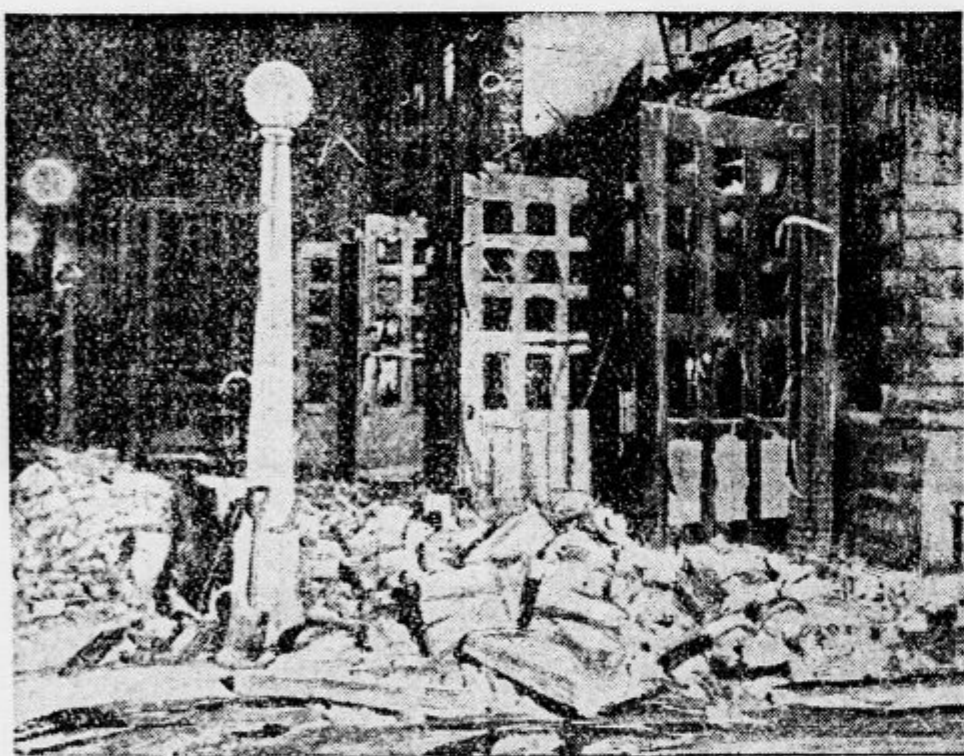
Najsevernejše ozemlje, ki kaže podobne lastnosti, je otok Vancouver ob zapadni obali Kanade. Pokrajina je čisto se, vernjaška toda podnebje je milo, zrak izredno čist, tako da boleznidih, tuberkuloze in podobnih bolezni tam sploh ne poznajo. Otok je kakor nalašč ustvarjen za bolnike te vrste in za živčne bolnike, prebivalstvo dosega povprečno izredno visoko starost.

Med deželami večne pomladi na severni polobli bi bilo imenovati še celo vrsto otokov, zlasti pa zasluzi ta naziv največji izmed kanarskih otokov Tenerifa, kjer

vlada vse leto isto vreme skoraj brez vsakih razlik. Viharji, mraz, megla so otočanom znani samo po imenu, posebno ugodno pa je to, da dobiš tu skoraj vse zemeljske formacije, ki so mogoče. Člo, vek lahko izbira med obmorsko pokrajino, med globokimi dolinami ali visokimi planinami, ki se dvigajo v višino 3700 m. Tudi v tej srečni deželi so bolezni, ki pobirajo v Evropi vsako leto tisoče in stotisoče ljudi, neznane.

Na južni polobli konkurirata s Tenerifo in jo deloma prekašata avstralska otoka Tasmanija in Novi Zeland, ki sta tudi neprimerno večja. Zlasti Novi Zeland je dežela, ki jo je narava obdarila z vsemi srečami. Tu se razprostira na sto kilometrov daleč čudovito pešeno obrežje, tam padajo obrežja strmo in raztrgano v morje, da se človek spomni na deželo fjordov, Norveško. V sredini molijo v nebo mogočni gorski vrhovi, v dolinah pa puha iz zemlje vsepovod para in ji izvirajo vroči vreli z vsemi zdravilnimi lastnostmi. Človeku ni treba drugega, nego da si izbere v tem raju svojo temperamento in svojim potrebam ustrežajoče bivališče. Kako skromna in bedna je v primeri s to večno pomladjo naša pomlad!

Potresno razdejanje v Kaliforniji

Tako je zadnji potres v kalifornijskem ozemlju razdelal poslopje gasilske straže v znanem kopalšču Long Beachu

Smrt na električnem stolu

Italijana Zangara, ki je izvršil atentat na ameriškega predsednika Roosevelta in človeškega župana Černaka, so usmrtili na električnem stolu. V nasprotju z drugimi deželami, kjer se usmrtnice vršijo v jutranjih urah, ob prvih žarkih sonca, umirajo ameriški zločinci sredi noči. Le v tem času, ko drugi stroji spijo, deluje ameriški morilni električni stroj zanesljivo.

Ralph Stulger, newyorški reporter, opiše usmrtnico morilca Francis Crowie, ga na električnem stolu, ki je tipična za vse takšne usmrtnice.

Ravnatelj Sing-Singa, zloglasne newyorške jetnišnice, Lawis Lewis je sprejel v svojem uradu, kjer je bilo že tucat drugih ljudi, ki so kazni in kramljali. Nekaj trjeje in nedoločnega je bilo v tej sobi, pogovor je bil ruda glasnejši nego običajno, preskakoval je brez zveze s predmetom na predmet, nihče ni cigarete do konca pokadil, ko je že prižgal drugo cigareto.

Čez nekaj časa so se odprla stranska vrata in neki glas je velel: »Vstopite po samiče! Druge za drugim so vstopali na vrzoci v stranski prostor ob vratih so morali dvigniti roke kvišku dva uradni ka sta jim preiskoval zepa, tašnik jetnišnice je prebra njih imena, nakar so sedli v polkrogu okoli električnega stola, ki se je dvigal mrko in preteče sredi prežarko

razsvetljene sobe. Neka vrata so se neslišno odprla čez prag je stopil obsojenec, nec, prost, brez verig. Stopal je proti usodnemu stolu z neprimernim obrazom, ne da bi dvignil oči, ne da bi za trenutek ustavil korak. Sledil mu je duhovnik, za njim je šel mož v belem plašču — krovnik.

Obsojenec je sedel s strahotnim mirom na stol in že so mu oklenili roke in noge jelekni okovi, do rame gola desna roka je ležala pritisnjena na naslon iz bele kovine. Mož v belem plašču je izginil. Neki glas je vprašal: »Pripravljen?« Iz drugega prostora je odgovoril drug glas: »Da, pripravljen!«

V tem trenutku je padla nekakšna kapa na obsojenčovo glavo, slišati je bilo suh praske žarnice so zadržale, električni tok je šel obsojencu skozi telo. Njegove prsi so se dvignile, mišice na vratu in rokah so se napele, za trenutek se je zdelo, da se hoče Francis Crowie dvigniti kakor kolo in se upreti človeški pravici. Globoka tišina je sledila temu strašnem boju. Nov sunek toka mu je šel skozi telo, nato se tretji — smrt! Nekoliko sekund pozneje je stopil iz sosedne sobe mož v belem plašču in ljudje so se sunoma dvignili.

Zangara je bil normalen

Iz Raiforda v Ameriki poročajo da so anatomske preglednice možganov umrlega italijanskega atentatorja Zangare ter ustotvili, da so bili možgani povsem normalni, iz česar se lahko sklepa, da je bil atentator pri zdravniški pameti, ko je streljal na Roosevelta in usmrtil Černaka.

Kobrim strup proti raku

Na sestanku pariske Zdravstvene Akademije je te dni poročal kirurg prof. Gossset o rezultatih dva in pol letnih poskusov nekega pariskega in nekega ameriškega zdravnika na znani kliniki Salpatriere. Oba večaka sta zdravila raka s strupom kobre. Z vbrizgavanjem tega strupa so se mnoge rakaste otekle ustavile, bolečine pa so se ublažile. Po poročilu kirurga Gossseta je stopil na govorniški oder profesor Calmette, ki se je izjavil za nadaljevanje poskusov v započeti smeri. Povedal je tudi, da ga je pred 32 leti pičila kobra in da je po tistem piku zapadla njegova roka najprej v anestezijo, ne da bi pri tem kazala kakšne znake ohromitve.

Balet v televizorju

Prvič v zgodovini še mladega gledanja na daljavo se je zgodilo v Londonu, da se je plesalka Adelina Genée poslovila od svojega občinstva po televizorju. V nekem studiju na Broadcastingu je plesalka s svojim spremljevalcem Dolom plesala nekaj svojih najboljših točk. Neprimerno oko televizorja je sprejelo kretne plesalcev vase, jih preobrazilo v elektrone nihljaje ter jih reproduciralo svojim naročnikom. Na sličan način so v Angliji že lansko leto oddajali prizore z derbyja v Epsonu, pred nekaj tedni pa so se v enako svrhu producirale mečkinke. Adelina Genée je mojstrska plesalka starega angleškega baleta in je v svojem življenju mnogo plesala pred knezi in kralji.

Prijateljstvo nalaga dolžnosti

Jeanne Kornellja Noutreau nekdanja žena bretonskega bankirja, pozneje prijateljica pokojnega francoskega državnika Aristida Brianda, zahteva od pokojnikovih dedičev primerno odpravnino, ker ji ni Briand v oporoki ničesar zapustil.

V slučajih zastrupljenja, povzročenegega po zastrupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svinčeno staropreiskušeno »Franz Josefov« voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Abruški vojvoda

Ludovik Amadej Savojski svak italijanskega kralja, ki je te dni umrl v italijanski Somaliji, je prvi splezal na vršac Mount St. Elias na Aljaski in se je udeležil kot raziskovalec tudi neke polarne odprave.

SPOMLADANSKE OBLEKE

za gospode, površnike in velika izbira suknja modernih vzorcev še vedno najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

Dediščina Pija IX.

Papež Pij IX. je ostavil oporoko, po kateri naj bi se njegovo imetje razdelilo med njegove sorodnike šele 50 let po njegovi smrti. Ko je minilo teh 50 let, se je javil kot dedič don Mario Palomba, ki so ga pa razkrinkali kot sieparja. Ta afera je imela vendarle za posledico, da se je za papežev dobocho, na katero je bil med tem že pozabljen svet začel zanimati in kmalu potem so se oglašili iz Brazilije trije italijanski priseljenci, ki trdijo, da so sinovi papežev sestre in kot takšni njegovi dediči. To so bratje Ferettij, ki jim je bila v življenju sreča sploh naklo. Njena kot popovni reveži so prišli nekoč v Brazilijo in so si tam s trdim delom prislužili toliko, da so si lahko kupili majhno zemljišče. Tu so našli z zlatom napolnjen sad, med votlo pa so si s prodajo starih trobnic pridobili imetje. Sedaj dobe še imetje svojega ujca, ki gotovo ni majhno.

Nemško-francoska nogometna tekma v Berlinu

V nedeljo sta se na stadionu v Grunewaldu pri Berlinu spoprijeli nemško in francosko nogometno moštvo pred 60.000 gledalci. Nemci so menili, da bodo premagali Francoze, a uspeh tekme je bil 3:3. Sodil je angleški sodnik.

Mokro veselje v Ameriki

bo ojačilo tudi finance Zedinjenih držav

Listi so te dni poročali, da je ameriški parlament dovolil proizvajanje in uvoz piva. To delno razveljavlja prohibicijskega zakona mora potrditi sicer še senat, vendar ni dvoma, da bo tudi ta sprejel sklep poslanske zbornice in da bodo polagoma padle še druge omejitve glede uživanja in točenja alkohola.

Med tem je zavladalo po vsej Ameriki veliko veselje in vse se pripravljalo, da primerno praznuje dan, ko bo legla prohibicija na mrtvaško posteljo. Stare pivovarne, ki so v zadnjih 12 letih bedno životvarile s proizvodnjem omejene količine »pivočnega piva«, polnojo časnike z zagotovitvijo, da svoje stare umetnosti še niso pozabile in da so sposobne dobaviti v 24 urah po odpravi prepovedi res dobro pivo, »neomamljivo« in 3,2 odstotno, kakor to predpisuje novi zakon. Na tisoče to-

čilnic zopet odpira vrata, sodarji delajo noč in dan nove sode, tiskarne pripravljajo milijone napisnih listkov za steklenice. Povsod je videti, da bo režim novega zakona pospešil delavnost v vseh strokah in pomagal znatno omiliti gospodarsko krizo in brezposelnost.

V Ameriki je danes ostalo še kakšnih 200 pivovar in nekdanjih 1800 in treba bo investirati najmanj 300 milijonov dolarjev, da se opuščene naprave obnovijo. Domača produkcija bo znašala začasno okrog 25 milijonov ton piva, potrebo pa cenijo na 65 milijonov ton, tako da bo tudi uvoz ogromen. Na tuje pivo pa bo država naložila visoko carino, tako da bo imela od tega letno do 120 milijonov dolarjev novih dohodkov. Ta denar so v letih prohibicije pobrali tihotapci in prekupčevalci pod roko.

Razstava moške mode v Londonu

V Londonu so otvorili te dni razstavo, ki kaže spremembe moškega oblačila v zadnjih sto letih. Razstava prikazuje prav nazorno vse posebnosti, ki so jih napravili v tem času vsakovrstni modni fičfiki in krojači, da bi dali tudi moški obleki tisto živost in nestalnost, ki karakterizira žensko obleko, a obenem dokazuje, da so

bili ti poskusi večinoma zaman. Moški so v svoji obleki neprimerno bolj reakcionarni nego ženske in zlasti se ne morejo spri. Jazniti z živimi barvami. Slika nam kaže današnji moški mehki škoblec (v sredi) v primeri s pokrivalom iz l. 1860 (na levi) in iz l. 1912. (na desni).

Nazaj k ročnemu delu

Madžarski mesti Mako in Szentes skušata na originalen način rešiti vprašanje brezposelnosti med svojim kmetijskim prebivalstvom. Male podpore in zasilna dela ne zaležejo dosti, pa sta se odločili za to, da bosta med brezposelne razdelili velike komplekse s konopjo posejanih polj. Interesanti se morajo le obvezati, da bodo letino spredli doma z ročnim delom.

Japonski »kralj čaja«

V Komakuri na Japonskem je umrl 94 letni »kralj japonske trgovine s čajem« Kabei Otani. Rodil se je v obubožni rodbini in si je z veliko pridnostjo in vztrajnostjo pridobil vodilno ulogo v trgovini s čajem na Vzhodu. Njegova tvrdka ima celo brodoge trgovinskih ladij in ogromne plantaže čaja. Bil je poleg tega predsednik ene največjih japonskih zavarovalnih družb.

Testament čudaškega samca

V Castagneju (Italija) je umrl neki ameriški samec, ki je zapustil svojo hišo in vse svoje imetje starim devicam. Te imajo dostojno hišo in druge objekte, dokler same želijo in s njo ravnaajo vse čas bivanja kakor s povabjenimi gosti.

Malo kinematografske statistike

Britanska filmska družba Gaumont ustavlja, da so Angleži lani izdali za obisk kinematografov 43 milijonov funtov. Od te vsote je dobila davčna uprava 7 milijonov funtov. Največ ljudi si je ogledalo Chanlinov film »Velemestne luči Pariza«, da je imel ta trak 15 milijonov posebnikov. Slednja dva največja filma sta bila ameriška trka »Jack the box« in »Rome Express«, povprečno z 11 milijoni gledalcev.

Smrt žnaka skagerrške bitke

V Londonu je te dni umrl 75letni pokojni admiral Thomas Martin Jerram, po veljavi drugega angleškega brodograja v bitki pri Skagerraku.

ANEKDOTA

»Kdo je bil prvi človek na svetu?« vpraša učitelj v neki ameriški šoli nekega učenca. »George Washington.« odgovori ta. Učitelj pravi, da je ta odgovor neumnost, kajti v svetem pismu vendar stoji, da gre prvenstvo Adamu. »Seveda že govorite o inostrancih,« meni učenec malo prezirljivo.

Vsak dan ena

Natrkan harfinist igra sonato o luninem svitu

ženjem, ki draži, in vzemite en centimeter KOLYNOSA na suhi ščetkici in po treh dneh bodo Vaši zobje za tri stopinje bolj beli, Vaša usta ozdravljena, vaš dih vonjiv.

340-7

KOLYNOS
antiseptično sredstvo,
mojdatelno sredstvo za usta,
zobje bel. En centimeter zadostaja.

